

KÖZGAZDÁSZ

A MARX KÁROLY KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI EGYETEM LAPJA

Számunk tartalmából:

- Küldöttértekezlet
- Nekem van véleményem
- Bemutatjuk két kitüntetett oktatónkat
- Az utolsó vonat K. felé
- Hol van a színház?
- Félévi vizsgák és kérdések
- Fiatalkorok ülészsaka

A Minisztertanács határozata

a felsőoktatás és a középfokú oktatás intézményeinek nappali tagozatainak közgazdasági jellegű szaképzettségű szerző fiatalok ez évi munkába állításának elősegítéséről

A január elsején érvénybe lépett alkalmazotti létszámzárlat élénk visszhangot váltott ki a végzős egyetemisták körében. Az elhelyezkedéssel kapcsolatos találgatásokat, rémhíreket osztja el a Minisztertanács közleményében megjelent határozata.

★

A közgazdasági jellegű képzettséget szerző fiatalok ez évi elhelyezését a népgazdasági és az egyéni érdek egyidejű mérlegelésével — a szakszervezetek és a KISZ bevonásával — úgy kell biztosítani, hogy munkába állításuk a népgazdaságilag fontos (munkaerőhiánnyal küzdő területek) ágazatok munkaerőhiányát csökkentse, a fiatalok pedig szaképzettségüknek megfelelő vagy ahhoz közelálló felkészültséget igénylő területeken helyezkedhessenek el. Ennek érdekében a Minisztertanács a következőket határozza:

1. A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem, a Pécsi Tudományegyetem Közgazdaságtudományi Kara, Pénzügyi- Számviteli Főiskola, Kereskedelmi és Vendéglátóipari Főiskola, Külszervezetek Főiskola, Agrártudományi Egyetem Üzemszervezési Szak, műszaki és agrár főiskolák üzemgazdasági szak végzős hallgatóinak munkába állítását — a szakember-ellátottság javítása céljából — teljes egészében szakképzettségüknek megfelelő munkakörökben kell biztosítani. Ennek elősegítésére:

a) A vállalatok, intézmények (a továbbiakban: munkáltatók) — pályázati felhívás formájában — haladéktalanul küldjék meg a szakemberek iránti igényüket a felsőoktatási intézményeknek. Ezt a felületesi hatóságok ellenőrzik és támogatják.

A létszámfelvételi zárlattal érintett munkakörökben a pótlási szükséglet meghatározásánál az 1975. december 31-i állományi létszámában 1976. első negyedévében — munkaviszony megszüntetése miatt — bekövetkezett csökkenés, valamint az év további részére tervezett nyugdíjaztatás pótlására kell figyelembe venni. Az így kialakított évi pótlási szükséglet mértékéig (a társadalmi tanulmányi ösztöndíj-szerződéssel munkába állók kivételével) élhetnek a munkáltatók pályázati felhívással az ez évi végzős szakemberek munkába állítására.

★

A vállalatok, intézmények pályázati felhívásai néhány héten belül a dékáni hivatalokban megtekinthetők.

NŐK AZ EGYETEMEN

Az MSZMP 1970-ben hozott nőpolitikai határozata óta országos méretekben a korábbiánál nagyobb figyelem fordul a nők sajátos társadalmi, munkahelyi, családi problémái felé, ezek enyhítése érdekében számtalan intézkedés történt. Többé-kevésbé tudatossá vált a feladat elsőrendű társadalmi-politikai jelentősége.

Egyetemünkön is, az utóbbi öt évben a politikai munkában, a kádern munkában igyekeztünk tudatossá tenni a nődolgozók helyzetével való törődést, s ez hozott is bizonyos eredményeket. A folyamat intenzívebbé tétele érdekében az Egyetemi Tanács 1975. április 9-i ülésén bizottságot hozott létre az egyetemen dolgozók helyzetének a felmérésére és az ennek nyomán szükséges teendők megállapítására.

A lebonyolított vizsgálat módszere a következő volt: Feldolgozták az oktatók személyi kártyáinak legfontosabb adatait, kérdőívet juttattak el az egyetem valamennyi oktatójához, szakalkalmazottjához és adminisztratív dolgozójához. Egyéni és kiscsoportos beszélgetéseket folytattak.

Az összesítés után a következő adatokat kapták:

Munkaterület	Összesen	férfi	nő	%
Oktató*	346	215	131	37,8
Oktatásigazgatási és adminisztrációs dolg.	207	12	195	94,2
Könyvtáros	55	7	48	87,2
Beakceptált dolgozó /fizikai/, műszaki	17	17	-	0,0
Egyéb fizikai dolgozó	110	25	85	77,0
Összesen:	735	276	459	62,4

* Gyakornokkal és testnevelő tanárokkal együtt

Látjuk; a nők az egyetemi dolgozók nagyobbik felét, pontosan 62,4 százalékát teszik ki. Ezen belül a legmagasabban kvalifikált oktatói rétegben 38 százalék a súlyuk, a könyvtárban, oktatásigazgatásban, adminisztrációban együttesen 93 százalék a nem fizikai dolgozók között 67 százalék, ez utóbbiak teljes egészében szakképzettséget nem igénylő munkakörben dolgoznak. A kép tehát hasonló ahhoz, mint amit a társadalom egészében tapasztalunk. A nők egyete-

münkön is túlnyomórészt a munkamegosztás alacsonyabb fokozatain, az alacsonyabb képzettséget igénylő és ennek megfelelően alacsonyabban díjazott munkakörökben helyezkednek el.

A vizsgálat eredményei: Az oktatói munkakörben dolgozó nők helyzete:

Az oktatóként tevékenykedő nők egyetemünkön az oktatói létszám 37,8 százalékát teszik ki. Arányuk növekvő tendenciájú.

Az oktatók megoszlása beosztás szerint*

	Összesen	férfi	nő	%
Egyetemi tanár	27	1	26	96,3
Docens	69	13	56	81,2
Adjunktus	110	42	68	61,8
Tanársegéd	74	40	34	45,9
Tudományos főmunkatárs munkatárs, s. munkatárs	41	25	16	39,0
Összesen:	321	121	200	62,3

* A testnevelő tanárok és gyakornokok nélkül

(Folytatás az 5. oldalon)

HALLGATÓNŐK AZ EGYETEM FŐBEJÁRATÁNÁL (Fotó: PETRICH)

Hová menjünk dolgozni?

A mindenkori negyed-ötöd-évesek egyik legnagyobb gondja a munkahelyválasztás. A végzős hallgatók egy része szerződéses viszonyban áll valamely vállalatnál, nekik nem gond az elhelyezkedés, a többiek számára is van állás bőven, csak éppen nehéz a sok álláslehetőség egy-két mondatos információjából kihámozni, hol vár az emberre érdekeltetésnek megfelelő, továbbfejlődését biztosító munka, segítőkész, jó munkahelyi légkör, megfelelő anyagi elismerés.

Bővebb információszerezés céljából kerestem fel két vidéki nagyüzemet, kérdeztem meg vezetőiket, milyen igényeik vannak és milyen lehetőségeket tudnak biztosítani friss diplomás közgazdászoknak.

Nyitva áll az út az érvényesüléshez

A szegedi központtal működő Kenderfonó és Szövőipari Vállalat az ország egész területén irányítja a kendertermesztést és annak feldolgozását. Hat gyáregységében és 11 gyártelepén 8500 ember dolgozik, évente egymillióárd nyolcszázmillió értékű árut készít. A Szovjetunióba 4-5 millió rubel, a tőkes piacra 3-4 millió dollár értékben exportálnak termékeikből évente. Ponyvák, zsákok, kötelek, zsinégek, nemez anyagok, halászhalók, kender pozdorjából bútorlapok, sátrak készülnek többek között üzemekben.

Marosi János, a nagyvállalat vezérigazgató helyettese kérdéseimre válaszolva elmondotta:

— Vállalatunknál tíz évvel ezelőtt 3, ma 14 végzett közgazdász dolgozik. Sajnos, az egyetemek nappali tagozatáról

alig jutunk végzett közgazdászokhoz, pedig 10-12-t szinte azonnal alkalmazhatnánk. Fiatalkorunk lenné, sajnos azonban azt tapasztalom, hogy az ipar- és a szervezési szakon végzett közgazdászok is elsősorban nem az ipari üzemekbe, hanem egyéb intézményekbe, tanácsokhoz igyekeznek. Pedig az ipar sem nélkülözheti a jól képzett közgazdászokat, ha végre akarja hajtani a XI. pártkongresszusból a párt KB 1974. december 5-i határozatából adódó feladatait.

— Mi az egyetemről kikérült fiatalokat osztályvezetőnek, esetleg csoportvezetőnek, telepezetőnek tudnánk alkalmazni. Szükséges azonban, hogy ha hozzánk kerülnek, előbb megismerjék a vállalatot, gyakorlatot szerezzenek. Nem tudunk olyan feltételeket teremteni, hogy azonnal a kezükbe adjuk minden területen a vezetést és ezzel a beosztással járó magasabb fizetést is. Pedig a fiataloknak nagyok az igényei s nemcsak anyagiakban. Rögön a tető és nem az alapok építéséhez kezdenének, „világmegváltó” terveik vannak.

— Önmagában ez nem is baj, bizonyítja, hogy jó elméleti felkészültséggel kerülnek ki egyetemünkről. Azonban nem szabad elfelejteni, mielőtt vezető beosztásba kerülnek, nekik is bizonyítani kell. Gyakran számos apró munka elvégzésével kell megmutatni, hogy értik a gyakorlatot, esetleg jobban is mint azok, akik már hosszú idő óta, de talán diploma nélkül vannak egyes beosztásokban.

— Még egyszer hangsúlyozom, hogy én azt tartanám helyesnek, ha a hallgatók egyetemista korukban már fél szemmel a gyakorlati életet

figyelnék, igyekeznének minél közelebb kerülni ipari üzemekhez, ahol nagyon várják őket, és ahol nagyon nagy szükség lenne munkájukra.

A falu már most is többet ad

A Bolyi Állami Gazdaság egyike az ország legnagyobb és legkorszerűbb mezőgazdasági üzemének. Baranya megye keleti és déli részén gazdálkodik, valamivel több mint 22 ezer hektáros területen. Hét kerülete és hét önálló feldolgozó, illetve szolgáltató üzem van. Növényi és állati termékeinek többségét világszinten termetti. A MEM megbízása alapján három termelési rendszer — a szója és borsó vetőmag, a komló és a tojás termelésének országos gesztor-gazdasága. Évi termelési értéke jóval meghaladja a félmillió forintot, évi nyeresége — várhatóan — 160 millió forint lesz.

A gazdaság szakirányítását — különböző területeken és különböző szinteken — szólnál több egyetemet vagy iskolát végzett szakember látja el. (A termelési igazgatóhelyettes — főagronómus — Kossuth-díjas). Túlnyomó többségük mezőgazdasági, illetve műszaki képesítéssel rendelkezik.

— És a közgazdászok?

— Hét olyan dolgozónk van, aki közgazdasági egyetemet vagy számviteli főiskolát végzett s további 32, aki középfokú közgazdasági képesítéssel rendelkezik — válaszolja Kisjakab Lajos igazgató.

— Ez elég?

— A magyar mezőgazdaságban kétségbeesetten kevés a közgazdász. Mi aránylag még jól állunk e tekintetben még állami gazdaságokhoz képest,

hogy a termelészövetkezetekről ne is beszéljek. A középfokú közgazdászok száma pillanatnyilag elegendő, a felsőfokú végzettségűekből azonban kevés van.

Közgazdász maga az igazgató is. Kétdiplomás szakember. Agrártudományi és közgazdaságtudományi egyetemet végzett. A gazdaság harmadik embere a főkönyvelő, ugyancsak közgazdász. Hivatalos elnevezése is ez: közgazdasági igazgató-helyettes. Feladata a közgazdasági apparátus szakmai irányítása. Közgazdász áll a gazdaság egyik legfontosabb posztján: az értékesítési osztály élén is. A kereskedelmi tevékenység irányítása ma már el sem képzelhető közgazdasági ismeretek és gyakorlat nélkül.

— Ezek szerint megbecsült tagjai a közgazdászok a gazdaság nagy közösségének.

— Valóban azok, erkölcsileg és anyagilag egyaránt. Bár a gazdálkodás súlya alapvetően a mezőgazdász és műszaki szakemberekre hárul, bizonyos területeken már ma is kulcsfontosságú számítnak a közgazdászok és még inkább így lesz ez a jövőben. Ami az anyagiakat illeti: a beosztott közgazdászok havi fizetése 3300 és 4500 forint között változik s ehhez jön még a nyereségrészesedés, a célpremium és az illetményföld. Ami az alapfizetel mintegy 30 százalékának felel meg. Indokolt esetben lakást is adunk, illetve adunk a rászoruló szakembereknek.

Hol kellene a közgazdászok?

— Folyamatos fejlesztés mellett milyen munkaterületek igényelnek különösképpen közgazdászt a gazdaságban?

— Csak néhány példa: üzemgazdaság, munkaügy, ellenőrzés, szervezés és így tovább. Új feladatunk az ügyvitel fejlesztés szervezése, amely ugyancsak közgazdászt kíván. További feladatunk a mezőgazdasági számítástechnika megszervezése, ebben is szükségünk lesz közgazdász közreműködésére. Új munkakör lesz a gazdasági titkárság vagy más néven a titkárság vezetője. Ezt a posztot szintén közgazdással akarjuk betölteni.

— Igazgató elvtárs közgazdász is. Tapasztalja ennek előnyét a munkájában?

— Feltétlenül! Elsősorban az általános vezetési munkában. Persze lehet vállalatot vezetni közgazdasági diplomával is, de nem lehet közgazdasági, gazdaságpolitikai és politikai ismeretek nélkül. Különösen nagy segítséget nyújtanak ezek az ismeretek a gazdaságos működésnek, a célrator fejlesztés, a dolgozók érdekeltségi rendszere stb. koncepciójának kidolgozása, alakítása során.

— Végül: mit „üzen” a leendő közgazdászoknak, egyetemünk mostani hallgatóinak?

— Mindenekelőtt azt, hogy ne „zárkózzanak” be a közgazdaságtudományba, hanem igyekezzenek ismereteket szerezni más szakterületen is.

— Konkkrétan a mezőgazdaság vonatkozásában...

— Mint mezőgazdaságban dolgozó és falun élő közgazdász üzenem, jöjjenek a fiatalok bátran vidékre. A mezőgazdaságnak igen nagy szüksége van a közgazdászokra, egyre inkább és egyre többre. A falu ma koránt sem az, mint harminc éve, vagy akár tíz évvel ezelőtt is.

Koncz János

A kis falutól az egyetemi katedráig

A Közgazdász legutóbbi száma már hírül adta, hogy dr. Nyilas József egyetemi tanárt, a világgazdaságtan tanszék vezetőjét április 4-e alkalmából a Munka Erdemrend ezüst fokozatával tüntették ki. Ez alkalomból kerestük fel őt, hogy további sikereket kívánjunk neki, és egyúttal arra kértük, hogy meséljen magáról, életpályájáról, munkásságáról, terveiről. Annak a rendkívül gazdag életútjának, tevékenységének, amelyet megismerhettünk, csak egy részét lehetett egy cikkbe sűríteni, s ezt is csak a lehető legtömörbben, a pusztán tényekre szorítkozva. De úgy érzem, hogy az általa elmondottakhoz nem is kell semmit hozzáfűzni, nem kell részletezni, e tények önmagukért beszélnek.

Kisszálláson, egy Bács-Kiskun megyei faluban születtem és nőttem fel — kezdte Nyilas elvtárs. — Apám géplakatosként dolgozott a 18 000 holdas hercegi uradalomban. Nyolcan voltunk testvérek. Az elemi iskolát kitűnő eredménnyel végeztem, de továbbtanulni a család anyagi körülményei miatt nem tudtam. Így már 12 éves koromban dolgozni kezdtem, voltam többek között mezőgazdasági munkás, majd kovácsműhelyben segédkeztem. Tizenhét éves koromban azonban a nehéz fizikai munkába belebetegedtem. Más munka után kellett nézmem, rövid ideig a községi iskolában dolgoztam. Ekkor kezdtem magánúton tanulni, s egy év alatt elvégeztem a négy polgári.

Azt a területet, ahol én éltem, 1944. október 20-án szabadították fel a szovjet csapatok. Ezután lettem 18 évesen a volt hercegi uradalom egyik 1800 holdas majorjának vezetője. Itt nagyon érdekes munkát végeztem, a körülmények arra kényszerítettek bennünket, hogy a kollektív gazdál-

kodáshoz hasonló formát válasszunk meg, már közvetlenül a felszabadulásunk után. 45 tavaszán beléptem a Parasztpártba, falunkban pedig a földosztó bizottság vezetőjévé választották. A földreform végrehajtása, a különböző igények kielégítése sok vitás kérdést, problémát, elintézni valót jelentett. Ezek miatt gyakorta megfordultam Budapesten, az Országos Földbirtokrendező Tanácsnál, amelynek elnöke Veres Péter volt, helyettese pedig Dégi Imre (aki a problémák rendezése miatt Kisszálláson is járt). Ők tanácsolták, hogy tanuljak tovább.

A Győrffy kollégiumba azonban nem vettek fel, mert nem volt érettségim, de akkor alakult a NÉKOSZ Petőfi Sándor kollégiuma, amelynek én is tagja lehettem. Jellemző a kora, hogy a kollégium romépületét mi hoztuk rendbe, a tanulás mellett. Igen tehetséges társaság jött itt össze, sokan közülük ma is tudományos, gazdasági vagy társadalmi életünk ismert személyiségei. Hamarosan a kollégium gazdasági titkára, majd az egész NÉKOSZ-mozgalom gazdasági osztálytitkára lettem. Közben magánúton felvételenként tettem le egy-egy gimnáziumi osz-

tyált, emellett politikai gazdaságtant tanultam. 1948-ban az országos MEFESZ menza-központ vezetője lettem, s ugyanabban az évben léptem be a kollégium többi parasztpárti tagjával együtt a kommunista pártba. 1948-ban a Közgazdasági Egyetemre kerültem, mint nappali tagozatos hallgató, de 1949-ben már a politikai gazdaságtan tanszék tanársegédje lettem. Az egyetemen MEFESZ-titkárrá választották és pártvezetőségi tag voltam.

1950-ben minden felsőoktatási intézményben bevezették a politikai gazdaságtan oktatását és én is azok közé tartoztam, akik az ország különböző egyetemén és tárgy tanítását elindították. Így a közgazdasági egyetemi elfoglaltságom mellett szerdánként repülővel Pécsre utaztam, ahol délelőtt a jogi, délután az orvosi egyetemen oktattam, péntekenként pedig a Veszprémi Nehézipari Egyetemen „vendégszerepelttem”. (Később Pécs helyett Sopron lett az úticél.) Ez nem kis megterhelést jelentett, különösen, ha figyelembe vesszük, hogy az egyetemet miniszteri engedéllyel három év alatt végeztem el (egy nyáron egy kivételével a harmadik év összes vizsgáit letettem). Emellett végig kitűnő eredményt értem el, ez nekem, mint MEFESZ-titkárnak, kötelező is volt.

Az egyetem befejezése után a politikai gazdaságtan tanszékén adjunktus lettem és az egyetem oktatási osztályának vezetője.

1954-ben gyakorlati munkára hívtak (már előzőleg külső munkatársként az Országos Terhivatalban dolgoztam). Ekkor az Országos Terhivatal elnökének személyi referense lettem, majd később vele a Könyvüpari Minisztériumba kerültem hasonló munkakörbe.

1955 végén a párt államgazdasági osztályára kerültem, ahol a bányászat, vegyipar és a pénzügyek kérdéseivel foglalkoztam.

Az ellenforradalom nagyon megrázott, hatását igen nehezen tudtam kiheverni. Csak évekkel később kértem felvételemet az MSZMP-be.

Visszajöttem az egyetemre, ahol a könyvtárban voltam tudományos kutató, majd 59-ben kezdtem ezen a tanszéken dolgozni (akkor még a nemzetközi gazdasági és politikai kérdések tanszéke nevet viselte).

1964-ben tanszékvezető lettem, 68–71-ig voltam általános kari dékán, 71–74-ig tudományos rektorhelyettes, most pedig újra a tanszék munkáját irányítom. Közben 1961-ben a tudományos technikai forradalomról írtam kandidátusi értekezésemet, 74-ben pedig a közgazdaságtudományok doktora lettem.

Nyilas József rendkívül gazdag tudományos munkássága nem lehet e cikk tárgya. Így csak egy jellemző adatot említhetünk meg; eddig körülbelül 80 jelentős publikáció, vagy más tudományos munka áll mögötte, műveinek jelentős részét idegen nyelvekre is lefordították. Nyilas elvtárs három aktuális munkáját említi:

— A múlt évben jelent meg akadémiai doktori értekezésem könyvformában, „A világgazdaság fejlődésének főbb tendenciái”. A másik, amit meg szeretnék említeni, az, hogy a „Korunk világgazdasága” című háromkötetes műnek I. kötete már megjelent, harmadik kötete pedig ebben az évben lát napvilágot angol nyelven. E három kötet tulajdonképpen a tanszéki kollektívánk közös munkája, és nagyon fontosnak tartom azt, hogy megírásában fiatal munkatársaink is kivet-

ték részüket. Az angol nyelven való megjelenést azért tartom fontosnak, mert eddig ilyen tárgyú, átfogó, marxista alapon álló művet e nyelven nem publikáltak. Ez tehát egyfajta hiányt pótol azzal, hogy elsősorban a fejlődő országok elé egy újfajta alternatívát állít. Ugyancsak tavaly jelent meg Moszkvában két monográfia a fejlett tőkés-, és a fejlődő országokról, amelyeket a tanszék munkatársai közösen írtak a moszkvai Lomonosov Egyetem, a berlini Humboldt Egyetem és a varsói és szófiai egyetemek társtanszékeinek munkatársaival. A kötetek nemzetközi szerkesztőbizottságának is tagja voltam.

— A tanszéki munkával kapcsolatban elmondhatom — folytatta Nyilas József —, hogy jó munkaközösség alakult itt ki, a tanszék tudományos munkája elismerten igen magas színvonalú. Ez a tudatos káderfejlesztési politikánknak is köszönhető; jellemző, hogy a tanszéken három közgazdaságtudományok doktora és öt kandidátus dolgozik, s most újabb két munkatársunk készül megszerezni a kandidátusi fokozatot. A gyakorlat számára is képezünk káderutánpótlást, 1969 óta, ugyanis két-nyolc évenként három-három tehetséges munkatársat veszünk fel a tanszékre, akik az itt eltöltött két év után rendszerint a Nemzetközi Kapcsolatok Bizottsága által meghatározott munkakörökbe kerülnek.

A tanszékre nagyon sok feladatot vár; az új oktatási rendszerben két blokkot indítunk, ezeknek a tárgyait dolgozzuk most ki, ez érthetően igen komoly feladat. Részben ezzel, részben pedig a felbolydult, megváltozott világgazdasági helyzettel kapcsolatban igen jelentős tananyagírási kötelezettségeink is vannak. Új tu-

dományos munkatervünk sok feladatot tartalmaz, köztük a párttól kapott kutatási megbízásokat is. Ezen két kutatási témafeladatnak az elnökei is a tanszékéről kerültek ki — jó magának és Szentosz professzor.

A tanszék (de általában az egész magyar közgazdász-társadalom) fontos feladatának tartja, hogy a fejlődő országokkal erősítsük a kapcsolatokat. Eddig Latin-Amerika irányában történtek konkrét lépések e téren. Nemrég azonban hat hetet töltöttem Indiában, ahol 18 előadást tartottam. Itt tapasztaltam azt, hogy mennyire nem ismerik a szocialista országok, köztük Magyarország eredményeit, ugyanakkor milyen nagy az érdeklődés eredményeink iránt. A szörnyszűs nyomor rádobott arra is, hogy mennyit segíthetünk és kell is segítenünk Indiában, illetve más fejlődő országokban nekünk, marxista közgazdászoknak, részben az illető országokban végzett tevékenységgel, másrészt pedig hézagpótló, ezen országok problémáit marxista alapon tárgyaló könyvek megírásával.

Nyilas elvtárs sok társadalmi funkciót lát el, a legkülönbözőbb bizottságok, munkaközösségek tagja, sőt némelyiknek elnöke, alelnöke. Ezek közül néhány: tagja az MSZMP KB Közgazdasági Munkaközösségének, az MTA Közgazdaságtudományi Bizottsága elnökségének, alelnöke a Magyar Közgazdasági Társaságnak, de részt vesz a Hazafias Népfreng Budapesti Bizottságában, az Országos Béketanács munkájában is.

Mindezek után természetesen felmerült bennem az, hogyan lehet ezt a szerteágazó tevékenységet bírni idővel?

— Nagyon kevés a szabad időm — mondta erre Nyilas elvtárs. — Tulajdonképpen csak a hétvégeken tudok néha kikapcsolódni — ilyenkor a kertemben dolgozom. Egyébként másra alig jut időm.

Sághy Zoltán

Jól érzem magam az egyetemen

Április 4. tiszteletére rendezett ünnepségen a Munka Erdemrend ezüst fokozatát kapta dr. Selmezi Lajos, a belkereskedelmi tanszék docense.

— 1950-ben jöttem az egyetemre hallgatóként, 1954-ben vörös diplomával végeztem belkereskedelmi szakon, utána másfél évet vállalatnál dolgoztam. 1956 áprilisában kerültem vissza az egyetemre, úgyhogy idén lettem az egyetemem 20 éves tőzsgárdatag. Egyetem előtt a Beszkárt-nál, a mostani Budapesti Közlekedési Vállalat elődjénél dolgoztam, 46-tól, majd szakérttségi után jelentkeztem az egyetemre.

A kitüntetés a kollektívának is szól

— Ez a kitüntetés részben az én munkámnak, általános tevékenységemnek, de nagyon nagy részben annak a kollektívának is szól, amelyik segített engem abban, hogy elnyerjem ezt a kitüntetést, hogy a nevem egyáltalán felvetődjön egy ilyen kitüntetés kapcsán. Nem igaz az, hogy egy ember saját maga képes megtenni mindent, hogy egy magas kitüntetésre alkalmas váljon. A kitüntetés tulajdonképpen az a kollektíva is kapja, amelyben az ember dolgozik.

Oktatás, nevelés kutatás. Az egyetemen tanító tanár munkájában melyiknek, milyen súlya van?

— Szokás erre a három, de

Az oktatás szerves része

— Kereskedelmi vállalatok szervezésével, a vállalat belső szervezeteivel, a technológia, a munkafolyamatok szervezésének problémáival foglalkozom. Ez a munka az oktatás szerves része is. Szinte napról napra, amikor valamilyen témával foglalkozom, mindig arra gondolok, hogy hogyan tudom ezt előadásaimban felhasználni? Hogy ez mennyire sikerül, ezt a hallgatók tudnak eldönteni. Hogyha abból tudnánk ezt mérni, hogy az előadásokon hányan vannak, akkor elégedett lehetek. Persze, nem lehet csak a jelenlétből megítélni, hogy milyen volt az előadás színvonala. Az ott ülők figyelméből, abból, hogy mit tudnak visszaadni a vizsgán a hallgatók, kapunk bizonyos jeleket arra, hogy sikerültek az előadások.

— A nevelést nem lehet az oktató munkától, sem a társa-

sokszor több részre is osztani a tanár munkáját. Ezt a háromat még kiegészíteném a társadalmi tevékenységgel is. Nem vagyok híve annak, hogy amikor egy tanár munkáját megítéljük, megpróbáljuk százzalékosan kifejezni, hogy melyik rész mennyit tett ki ebben a munkában. Jó esetben az oktató-nevelő munka szorosan összefügg a tanár tudományos kutatásaival, de legalább ennyire társadalmi tevékenységével.

— Az oktatói munka lényegében két részből áll: az előadások megtartásából és azokra való felkészülésből. De az előadásokat nem lehet elválasztani a tudományos kutatómunkától.

dalmi tevékenységtől különválasztani. Nem lehet azt mondani, hogy most nevelék, most társadalmi tevékenységet végzek, most pedig oktatok. Nemcsak azt nem tudom megmondani, hogy mennyi időt fordítok nevelésre, hanem — és ez a fő probléma — azt sem, hogy mennyire hatékony ez a nevelés vagy nevelési rendszerünk általában. Nagyon jó lenne, ha tudnánk mérni, hogy a hallgatók szakmailag, emberileg mit kapnak tőlünk.

Milyen a kapcsolata a diákokkal?

— Érdekes, hogy évről évre változnak a diákok, azt is mondhatnám, hogy vannak jó és rosszabb évfolyamok. Nem tudom, mi ennek az oka. Van úgy, hogy egy évfolyammal jól indul a dolog, aztán valamilyen okból változás következik be, sokszor a vizsgaeredmény függvényében. Akár

igazságos, akár igazságtalan a vizsga, a diákok mindenképpen nyomot hagy a rossz jegy,

Egyetemi előadásokat szeretnék tartani

— Azt hiszem, hogy nem rossz a kapcsolat a diákjaimmal. Ezt legjobban abból lehet lemérni, hogy meg merik-e mondani véleményüket, jönnek-e hozzám panaszok, vagy tanácsot kérni, akár szakmai, akár más kérdésekben.

— Van egy módszerem: minden tárgyból tartanak egy legelső, egy bevezető előadást, ahol megmagyarázzák, hogy miért az a tárgy a legfontosabb az egyetemen. Ezen az előadáson szoktam elmondani, hogy egyetemi előadásokat szeretnék tartani, tehát nem középiskolai órákat levelezni. Az egyetemi előadás pedig klasszikus módszerben véleményem szerint az, hogy a tanár elmondja véleményét egy témáról, egy dologról és utána ugyanarról a dologról a diákja is elmondja a véleményét. Kis létszámú évfolyamokon ezt könnyebben meg lehet valósítani, a belkereskedelmi szakosok, akiknek én tartok előadást, körülbelül hetvenen vannak, ebből egy-egy előadásra előjönnek negyvenen mindig, gyakran sokkal többen is. Ilyen létszámnál még mindig lehet bizonyos kérdéseken vitatkozni. A megnyitói előadásokon tehát azt mondom a hallgatóknak, hogyha valamit

Kritika a tanár–diák viszony javítására

— Hallgatóink kritikai érzéke, kritikai képessége meg lehetően magas. Ez nagyon jó, nagyon hasznos dolog, bár csak ez a kritikai képesség minden esetben a tanár–diák viszony javítását szolgálja.

Említtette a tanár munkájában a társadalmi tevékenységét.

— Hat éve dolgozom a pártvégrehajtóbizottságban, előtte alapszervezeti vezetőségben tevékenykedtem. Jelenleg a pb szervező titkára vagyok. Rengeteg, nagyon szép és nagyon nehéz munkával jár ez együtt. Mikor azt mondtam az

akkor is, ha ő volt a hibás, nem is szólva a tanár tévedéséről.

nem értenek, valamivel nem értenek egyet, vagy valamit jobban tudnak mint én — az oktató nem feltétlenül okosabb minden hallgatójánál — mondják el az előadáson, sokkal érdekesebb lesz az egész. Tudom, persze, a diáknak, hogy az előadáson jelentkezzen, sokszor nehéz leküzdnie a gátelést és — esetleg a tanár véleményével ellentétes véleményét elmondania, de az én előadásaimon, és ez már évek óta gyakorlat, mindig van néhány hallgató, akik hajlandók hozzászólni, akár vitatkozni is.

elején, hogy a kitüntetést a kollektíva is kapta, akkor a tanszéki kollektíva mellett a párt-szervezet kollektívájára is gondoltam. Jól érzem magam az egyetemen, a párt-végrehajtóbizottságban, a tanszéken. Néha érik az embert csalódások, de érik kellemes meglepetések is.

Most, közvetlenül az új reform előtt mindenki nagy várakozással tekint a következő évek munkájára. Új tárgyak, új koncepciók jelentek meg, úgy hogy ez azt hiszem, minden területen megszabja feladatainkat.

F. P.

A rektori hivatal felhívása a hallgatókhoz

Közeledik a vizsgaidőszak, várhatóan néhány héten belül megszorodnak a Rektori Hivatalhoz benyújtott kérvények. A Rektori Hivatal munkatársai — az utóbbi évek kedvezőtlen tapasztalatai alapján — előre is kéri a hallgatókat, hogy kérvényeiket megfelelő tartalommal és formában nyújtsák be. Az elmúlt időszakban több olyan kérvény érkezett a Rektori Hivatalba, amelyből nem derült ki egyértelműen a kérvény tárgya, sőt gyakran még a kérvényező személye sem. (Pl. egy „Kovács János, Budapest” aláírási kérvény írójának kiderítése komoly nyomozást igényel.)

A Rektori Hivatal kéri a hallgatókat, hogy kérvényeiket megfelelő papíron, a kérvény tárgyának és írójának (név, évfolyam, szak, szakágazat) megjelölésével írják meg.

VEDD LE A POLCRÓL!

Erdős Péter: Bér, profit, adóztatás

TANULMÁNYOK A KAPITALIZMUS POLITIKAI GAZDASÁGTANÁNAK VITATOTT KÉRDÉSEIRŐL

A könyv négy fő részben vizsgálja és tárja fel a kapitalizmus politikai gazdaságtanának azokat az elméleti problémáit, amelyeket részben Keynes és a keynesisták, részben a kapitalizmusnak állami monopolkapitalizmussá történt átalakulása vetett fel, s amelyeket — a szerző megítélése szerint — a marxista elmélet eddig még nem válaszolt meg kielégítően.

Részletesen a következő témaköröket tárgyalja:

Az értékeléletről általában — A pénz cseréértékről és az árszíntről — A profitelméletéről — Az improduktív foglalkoztatás és az állami monopolkapitalizmus.

A mű nagyrészt olyan kategóriákat és törvényszerűségeket vizsgál, amelyeket Marx elemzett „A tőke” három kötetében. A szerző bemutatja, hogy Marx tételei hogyan függnek korának gazdasági-társadalmi viszonyaitól, és bizonyítja, hogy a gazdasági-társadalmi viszonyok változásával a marxista közgazdaságtudomány bizonyos tételeinek is szükségképpen változniuk kell. A kötet a marxista módszer alkalmazásának kitűnő példája.

A szerző jelentős teret szentel egyes polgári közgazdászok, illetve bizonyos apologetikus célokat szolgáló kategóriák kritikájának. Ezekben a fejezetekben arra mutat, például: ho-

gyan lehetne a polgári, ezen belül a modern polgári közgazdaságtan eredményeit, tételeit kritikusán és alkotó módon felhasználni.

A nemzetközi irodalomban — hosszú időszakra visszamenőleg — nincs a kötethez hasonló olyan marxista munka, amely a mai kapitalista gazdaság megértése és a munkásszertály harca szempontjából ilyen sok, alapvető kérdést válaszolna meg, a kérdések újszerű megközelítése a marxista módszernek a megváltozott tőkés viszonyokra való úttörő alkalmazása új tartalmakat nyit a modern kapitalizmus kutatásában.

A kötet kitűnően használható az egyetemi oktatásban, sok segítséget nyújthat a politikai gazdaságtan tankönyvek írásához, nélkülözhetetlen azoknak a tudományos kutatóknak, akik a műben tárgyalt kérdésekhez kapcsolódó témákat vizsgálják.

Felvonulás

Felhívjuk egyetemünk valamennyi dolgozóját, oktatóját és hallgatóját — vegyenek részt a május 1-i ünnepi felvonuláson! Találkozunk reggel 9 órakor a Thököly út 22. sz. ház előtt! A felvonulás után az egyetemnél autóbuszok várnak bennünket, és indulunk Törökbalintra, a kollégiumban rendezendő májálisra!

MSZMP. Szakszervezeti és KISZ-bizottság

A ferencvárosi küldötttertekezletről

GONDOLATOK ÉS TÉNYEK

Az 1974 áprilisában KISZ-szervezetünkben megindult változás egyik jele a kerületi KISZ-kapcsolatok fejlődése. Igaz, és döntő felismerés volt az, hogy minden KISZ-tag és minden KISZ-alapszervezet fejlődését, közösségi kovácslódását csak közös, hasznos és mindenki tehetségét igénybe vevő munkával lehet elérni.

Ez a munka pedig konkrétan megfogalmazható és elvégezhető.

Közvetlen környezetünk és az egész társadalom egyre nagyobb igényeket fogalmaz meg velünk szemben. Ezeket kell észrevennünk, megkeresnünk és bátran hozzáfognunk a feladatok megoldásához. A kerület azt mutatja jól a fejlődést e tekintetben, mert természetesen a társadalmi feladatok megoldása éppen a különböző KISZ-szervezetek kapcsolatain, illetve a KISZ-szervezetek és a kerület más szervezeti (párt, népfőrt, tanács) együttműködésén keresztül valósul meg. A kerületi küldötttertekezlet kiemelkedő eredménye volt, hogy a leendő kerületi bizottság fő feladatául határozta meg a kerületi KISZ-szervezetek

kapcsolatainak szervezését, a KISZ-szervezetek bekapcsolását a kerületi feladatokba (ezt kértük mi is).

A hozzászólások jelentős részében megmutatkozott egy természetes kettősség. Egyrészt minden KISZ-szervezet küzd belső problémáival.

Mindenhol van tennivaló az emberközi vezetés, a demokratizmus, a hatékony agitáció területén.

Az adott munkahely életében való hatékony, felelős részvétel is sok tennivalót ad meg. Másrészt egyre jobban érzik a KISZ-szervezetek, hogy fokozni kell a munka társadalmiságát, a környezet, a nagy társadalom felé kell fordulni. Egy egyetem, az FTC, egy kerületi nagyvállalat pl. a maga területén olyan dolgokat tud (közgazdasági ismeretek, segítségadás sportszervezésben stb.) amelyekre az intézmények, a vállalat falain kívül is szükség van. Ennek az igénynek kielégítése az intézmény, a vállalat funkciójához tartozik. Az egyetem nem egyetem, ha nem törekszik állandóan társadalmi kapcsolatokra, ismeretei átadására, kipróbálására, a tár-

sadalmi ismeretekkel, tényekkel való feltöltésére.

A KISZ-szervezeteknek szocialista értelemben vett vállalkozóknak is kell lenniük. Egy, a csak önmaga problémáiban és — bocsánat a kifejezésért — nyavalygásaiban forgolódo KISZ-tag, alapszervezet, KISZ-szervezet sajnálra méltó, szűk látókörű, tehetetlen emberhez hasonlít. Vajon min változtattak eddig a sopánkodók?

KISZ-szervezetünk példaként szolgál a reális útra, amely igazán fejleszt, magasabb fokra emeli és emberhez méltóan optimistává teszi az embert.

Azok példájával többek között, akik féléves kemény munkával, megfogható céllal is tanulták a „népgazdaság tervezését”, amikor északkelet-magyarországi középiskolák vetélkedőjét készítettek elő. A féléves munka eredménye: a munka izének, nehézségének megkövetelése, tanórákon fel nem merülő szempontból és mélységben látták a tervezés kérdéseit, vitáképpen együtt dolgoznak a tanárszék oktatóival, s nem utolsósorban 1 napig egy szatmári községben a közzgazdaság lábba hozza a fiatalokat, s ter-

mészetessé vált az „egyetem” szó, s megéreztek valamit ízéből is.

Nos, akik ezt végigcsinálták, minden bizonnyal más-képp látják alapszervezetük problémáit is.

Igy válik elválaszthatatlanná a KISZ-szervezet, alapszervezet és a KISZ-tag belső élete és külső kapcsolata.

Külön-külön is formálni kell önmagunkat, környezetünket,

de jellemünk és kapcsolataink fejlődése kölcsönösen is meghatározzák egymást.

KISZ-szervezetünk biztató elismerést kapott a kerületi küldötttertekezleten. A kerületi iskolák és üzemek politikai képzésük sikerének egyik okát KISZ-szervezetünk segítségében jelölték meg. A szakmunkástanuló intézetek a tanulásban, a művelődésben anyagi lehetőségeik javításában további segítséget várnak.

De várja a kerület rendszeres társadalmi munkafelajánlásainkat,

a lakásépítési segítséget, a közzgazdasági ismeretterjesztés fokozását, kapcsolatok kialakítását üzemi KISZ-szervezetekkel, kerületi klubokkal stb.

Minden KISZ-alapszervezet találhat és kereshet magának feladatot, amely kedvezően befolyásolja tanulmányi munkáját, értelmesebbé, élménydúsabbá és szenvedélyesebbé teheti a szabad idő eltöltését. Távtalokban pedig minden agitációnál hatékonyabb, ha kipróbálunk valamit, s nem törük bele a bicskánk. Mert arra mindenkinek fel kell készülnie, hogy

egy-egy komoly feladat elvégzése néha kegyetlenül nehéz.

Ami még az esetenkénti kudarcra is feljogosít, de csak azt, aki próbálkozik.

Aki József Attila szavait érti és érzi, és megfogadja, az valóban felnőtt, szuverén ember:

„A mindenséggel mérd magad! Bűnről papot, ki cselekedni gyáva!”

Az új kerületi bizottság titkárává ismét Fábián András választotta, aki — 1969—71. között egyetemünk KISZ-titkárá volt; a küldötttertekezlet egyetemünk küldöttjei közül Akar Lászlót, Nánássy Gizellát és Veres Pált küldte a budapesti küldötttertekezletre.

Veres Pál

Nekem van véleményem

BESZÉLGETÉS FAZEKAS ENDRÉVEL, A KER. KAR KISZ-TITKÁRÁVAL

A kari KISZ-titkári munka igen felelősségteljes, sokoldalú elfoglaltság, amelyet csak tapasztalt KISZ-vezető tud megfelelően ellátni. Bizonyára te is elég sokrétű mozgalmi munkát tudhatsz magad mögött.

Az ifjúsági mozgalommal középiskolás koromban, az Apáczai Csere János Gimnáziumban kerültem kapcsolatba. Itt végigjártam a mozgalmi munka összes lépcsőjét, először alapszervezeti, majd agit. prop. titkár, később az iskola KISZ-bizottságának titkára lettem. Középiskolás koromban nagy élmény volt számomra, hogy részt vehettem a KISZ VIII. kongresszusán, valamint az, hogy a KISZ KB középiskolai és szakmunkástanulók tanácsa tagjaként, majd titkáráként dolgozhattam egy ideig. Egy másik nagy élményem, mely úgy érzem, alapvetően befolyásolta fejlődésemet, hogy érleltégti után, 1973-tól Moszkvában a Nemzetközi Kapcsolatok Egyetemén tanulhattam, másfél évig.

Miután hazaérkeztem, bekapcsolódtam az egyetemi életbe. Az itthoni KISZ-munka számomra nagyon érdekes és jó, rengeteg élményt tud nyújtani, nemcsak nekem, hanem az összes többi hallgatónak.

A KISZ-tagok kisebb-nagyobb indokokkal visszautasítják a vezető funkciókat. Miben látod ennek okát?

Nagyon sokan félnek a mozgalmi munkában vezető funkciót vállalni, azzal érvelnek, hogy ez olyan kötelesség, ami mellett gyakorlatilag másra nem marad idő. Ebben van igazság, de jó időszervezéssel és megfelelő munkamegosztással ez az oldal kiűszöbölhető.

Egy vezető nem akkor jó vezető, ha mindent ő csinál meg, hanem akkor, ha a kezze alatt dolgozó testület megfelelően működik.

Meggyőződésem az, hogy magánéleti érdeklődésüknek és céljaiknak jelentős részét a jól szervezett mozgalmi munkában is meg lehet valósítani. Meg kell találni a jó arányokat a tanulás, a munka, a magánélet, és a szórakozás között. Azt hiszem, nekem ez eddig sikerült.

Milyen pluszt nyújt a vezetői munka?

Az itt kialakult képességek alkalmassá teszik az embert arra, hogy a problémákat gyorsabban, érzékenyebben fogja fel. Sok esetben a tananyag feldolgozásánál is hasznosítani tudom a mozgalmi tapasztalataimat, például az ideológiai tárgyaknál.

A társadalmi, közéleti tevékenység és a szakmai munka egysége igen jelentős, mindkét oldal pozitívan hat egymásra, a szoros kapcsolat megkönnyíti mindkét területen a munkát. A vezetőségi munka egy olyan társadalmi-közéleti tapasztalatot ad azzal, hogy a mozgalmi vezetők az állami és társadalmi vezetőkkel állandó kapcsolatban vannak, vitáznak, amelyek olyanok, akik nem végeztek mozgalmi munkát, sohasem tesznek szert.

A közösségi munka alapja a szoros kapcsolat a vezető és a tagok között.

Ha valaki vezetőknek vallja magát, akkor kötelessége és feladata, hogy a vezetővel megfelelő kapcsolatai legyenek. A személyes kapcsolatok időigényesek, de semmi esetre sem tekinthetők időrablásnak, vagy időpazarlásnak.

A szoros együttműködés elengedhetetlen, hiszen a vezető csak akkor végezhet jó munkát, ha a vezetettek köréből érkező igényeket szintetizálni tudja, és az eredményt úgy fogalmazza meg, hogy az a közösség egyetértésével találkozik. Jó vezetőknek ez az alapvető tulajdonsága, s nem az, hogy kitalál valamit, amit aztán megpróbál felülről ráerőszakolni a közösségre.

— Mi a helyzet a közösség és a vezető viszonyában a véleménynyilvánítással?

Az egész munkának az őszinte légkör az alapja, nyílt véleményekre van szükség, s nem olyanokra, amelyek kertelme szövirágok közé vannak elrejtve. Az utóbbi időben, sajnos, a KISZ-munkában, a KISZ-mozgalomban eléggé elterjedt az úgynevezett feltételes módban elmondott vélemény. (Azt szeretném mondani, úgy véljük... stb.) Amikor valamiről határozottan meggyőződve állíthatjuk, hogy nem értünk egyet, nem tartjuk jónak, nem ezt tesszük, hanem előzetes, többmondatos dicséret után elbújtatva többszörösen összetett mondatokban, feltételes módban mondjuk el.

Munkánk legjobb kontrollja az, ha őszinte véleményeket mondunk az elvégzett feladatokról. Az ilyen légkör megteremtésének egyik módja a vezetők és a vezetettek közötti kapcsolat bővítése, új közösségi munkakapcsolattá való kialakítása, úgy, hogy a véleménynyilvánítóknak érezniük kell, hogy elhangzott bírálatukat, vagy dicséretüket komolyan vesszük, megfontoljuk.

A vezetői munka sok lemondással jár. Hogyan értékeled ezt?

Azzal tisztában kell lennie minden vezetőnek, hogy ő van a közösségért, és nem a közösség érte. A vezető funkció elvállalása bizonyos lemondással jár. Ez a lemondás nagyon kellemes, ha az ember meg tudja találni az örömet a közösségben. Vannak esetek, amikor az ember rövidtávú konkrét érdekeit kénytelen „feláldozni” a közösségért, de ez csak pillanatnyi érzés, mert ha képes belátni, hogy sokkal nagyobb fajsúlyú az a dolog, amit saját szórakozása helyett csinál, akkor azt nem tekinti „áldozatnak”. Amennyiben sikeresen látja el munkáját, a jó eredmény, a siker, az ő megbecsülését, egyéni örömet is jelenti.

A kari vezetőségeknek nemcsak külön-külön, hanem együttesen, az egyetemi KISZ-szervezetben belül is jó teljesítményt kell nyújtani. Milyenek ennek a munkának a feltételei?

Úgy érzem, a nagyon sokszor alaptalanul, vagy nem kellő megalapozottsággal emlegetett kari sovinizmus, illetve a karok közötti ellentét valójában néhány embernek az ellentéte. Meggyőződésem, hogy a karok között sem elvi, sem érdekelletté nem lesz különösebb nehézségem, ugyanis az új kari titkárokkal személyesen is jó kapcsolatomban van, s a legjobb kérdésben nézeteink is azonosak.

Szeretném elérni, hogy időnként az egyetemtet érintő lényeges kérdésekről konzultáljunk, s így a három kar nézeteit tükröző közös vélemény nagyon sok esetben elősegítené az egyetemi szintű kérdések megoldását.

Egy rövid idő már eltelt a választások óta. Hogyan értékeled az eddigi munkát?

Az átmeneti időszakot a kari KISZ-mozgalom nem érezte meg. Példa erre a jól sikerült politikai tábor, amely a régi vezetők érdeme, hisz bennünket, precízen kidolgozott kész program várt, csak végre kellett hajtani. Itt szeretném köszönetet mondani a régi vezetőknek, akik példás rendet hagytak nekünk. A zökkenőmentesség köszönhető annak is, hogy folyamatosan a régi vezetőségi tagok segítségével vittük át a kari munkát.

Úgy érzem, ilyen feltételek mellett töretlenül folytathatjuk a régi vezetőség által megkezdett mozgalmi munkát az általuk megkezdett úton.

Körtvélyes

Nyuzsi ül a boltban. Fotó: ESZES

Lebet egy kicsit politikusabban?

Április 3—6. között tartotta az Ipari kar a politikai táborát Mátészalkán.

Az időpont és a hely sejtetnél engedeli, hogy a tábor vezetőinek jó néhány problémával meg kellett küzdeni a sikeres lebonyolítás érdekében.

Az első gond az volt, hogy mindössze 67-en utaztak el Mátészalkára, másrészt egyetlen előadót sem sikerült szerezni, s végül oktatóink társaságát is hiányoltuk. Röviden a programról: Az első nap — délután — a pol. képzési rendszerről tartottunk vitát, kis csoportokban, ezután a vitavezetők az egész tábor előtt ismertették a csoportban felmerült problémákat. A legtöbb helyen hiányolták a kari szintű — jó felkészült, közismert előadók által tartott — politikai tájékoztatókat, gazdaságpolitikai előadásokat. A másik minden csoportban felmerült probléma a vezetőképzés jelenlegi rendszerének megváltoztatása volt. A legtöbbben unalmasnak, fontoskodónak érezték a szombat-vasárnap tartott előadásokat és ráadásul ezek megszervezésével is sok baj volt.

A vasárnap délelőtti program az lett volna, hogy bekapcsolódtunk a városi felvonulásba, de kiderült, hogy nincs hova bekapcsolódnunk. Így hát mi rendeztünk egy vitatható értékű nótás — vagy inkább zajos — felvonulást, közben az MHSZ-kiállítás felé. Ezután a városi sportpályára mentünk „Április” tartinai, amiből természetesen nagy foci Derby lett.

Délután az új oktatási rendszerről „vitakoztunk”. Az időközben azért jogos, mert valódi vita csak felkészült emberek között folytatható — attól eltekintve, hogy sokan az új rendszer alapvető vonásait sem ismerték — még ha akartuk volna, akkor sem lehetünk volna jó felkészültek, lévén, hogy az alternatív blokkok tananyagát mindössze három napra kapták meg — akik megkapták. Így legtöbben pusztán formai változásként értékelték az új rendszert, bár hozzá kell tenni, hogy nincsen forma tartalom nélkül, s így formai változás sincs tartalmi változás nélkül. Mivel ez az új forma rugalmasabb, tehát jobb, nyilván, hogy az egész rendszer is jobb, mint a jelenlegi.

Szintén vasárnap került sor az új kari vezetőség bemutatására, minden résztvevő ismertette elkötelezettségét a következő mozgalmi évről, hogy az ezzel kapcsolatos hozzászólások alapján tervezék meg a jövő évi akcióprogramot. Ezzel kb. ki is merültek a szoros politikusként értékelhető programok, legalábbis azoknak szervezett része.

Hétón az MHSZ-lóter építésén vetünk részt. A tábor szervezése típusú esete volt az egyetemisták munkája iránt — nem is teljesen alaptalanul — megnyilvánuló bizalmatlanságnak. Most azonban kitértünk, azaz kitértünk volna magunkért, de így kb. 11-re végére is értünk a munkának, ami ugyebár nem jó, hiszen egy (teljes) napot ajánlottunk fel.

Kedden a városi pb vezetői tartották „közzgazdaság csalogató” előadást Mátészalkáról, majd bekapcsolódtunk a MOM nemrég átadott üzemeiségébe. Eredetileg úgy volt, hogy meg is nézzük a gyárat, azonban erre nagyon kevés időnk maradt.

Osszefoglalva: a tábor céljai közül a közösségteremtés valószínűleg leginkább — s ehhez nagy segítséget nyújtottak a közlekedés és az első csoport által szervezett vídám estek, a tábor politikai jellege kevésbé domborodott ki, a tanár-diák viszony javításáról az előbbieket teljes hiányában csak elvi síkon lehetett szó. A következő poltáborok szervezésénél pedig feltétlenül figyelembe kell venni azt a tapasztalatot, hogy a felkészült előadók többsége éppen a nagy távolság miatt nem mondta le a részvételét, másképp valószínű, hogy egy közlekedési helyen rendezett táborba több diák is eljőne.

Végül is: lehet egy kicsit politikusabban! Csányi

Az Ipari kar idén Mátészalkán rendezte meg pol-táborát. Meglepető, hogy a 150 helyre 66-an jöttek el, ezek közül is csak nyolcan voltak elsősök. Valószínűleg a nagy távolság és azok miatt a rossz hírek miatt, amelyek a városról a köztudatban élnek, nem szánták rá a szünet négy napját a táborra.

Vendéglátóink ragyogó körülményeket biztosítottak számunkra: a városi gimnázium jól felszerelt kollégiumában kaptunk szállást, igazán szép és kényelmes, 6 személyes szobákban. Ellátásunk mind a négy napon remek volt — a végén már azért panaszkodtunk, hogy sokszor szerepelt csirke a menüben. Mindehhez sikerült elcsipnünk a szünet eleji kánikulát — az összes külső feltétel adott volt tehát a tábor sikeréhez.

Természetesen nem ezen múlt, hogy elégedetten jöttünk haza. A tábor igen jól szervezték meg: belefért a négy napba a politikai és fizikai munka, a sportolás, a városnézés, a tréfas vetélkedő, az esti tánc és közös nótázás is. Szinte minden percre jutott valamilyen program, de ezek olyan változatosak voltak, hogy nem fáradtunk el tőlük.

Sor került az első politikai képzési év értékelésére, beszélgettünk az egyetemen jövőre bevezetésre kerülő új oktatási rendszerről, a frissen megválasztott kari vezetőség ismertette elképzeléseit az új mozgalmi évről. Az alapvető feladatoknak a vezetőség és az alapszervezetek kapcsolatának javítását, a kari rendezvények (kari fórum, pol. staféta, IPON) tartalmasabbá tételét és a kédemunka fejlesztését, ezen belül az elsőöskökkel való mozgalmi foglalkozást tartják. Érdekesnek ígérkezik a kari TDK megrendezése is.

A város vezetői beszámoltak Mátészalka fejlődéséről, eredményeiről, céljaikról. Nagy gondot jelent számunkra a szakemberhiány, többek között közzgazdasra is nagy szükségük van. A beszélgetések után városnézésre vittek minket, ennek végállomása a Magyar Optikai Művek, frissen (ápr. 3-án) felavatott gyáregysége volt. Tapasztalataink alapján elmondhatjuk, hogy a mai Mátészalka nincsen gyászban.

Egy nap társadalmi munkát is végeztünk a városért, a majdani lóter körül rendeztük a terepet. Hatalmas lelkesedéssel láttunk munkához, ezt ugyan a később felmerülő szervezési problémák csökkentették. Másnap azonban a hálgyagos tenyerek és a sajtó hátaik bizonyították, hogy megtettük a magunkét.

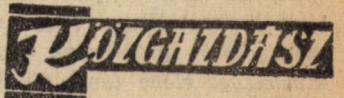
A szabadidős programok nagymértékben fokozták a tábor — amúgy is jó — alaphangulatát. És ha már a hangulatról van szó: az elsőöskök nagyon jólesett az a sok rokonszeny, érdeklődés és segítség, amit a négy nap alatt kaptunk, az a baráti légkör, amely körülvelt minket. Pál Kata

A KISZ-bizottság ülése

Április 15-én ülést tartott a KISZ-bizottság. Megvitatták a bizottság 1976/77. évi akcióprogramját, majd döntés született a szovjet építőtáborokba utazók névsoráról.

Ezt követően Veres Pál tájékoztatta a bizottság tagjait a IX. kerületi küldötttertekezleten elhangzottakról.

Ezután a KISZ-bizottság egyéb ügyeket tárgyalt.

A Marx Károly Közzgazdaságtudományi Egyetem lapja. Megjelenik kéthetenként a tanulmányi időszak alatt.

Felkészítők: FARKASINSZKY TIBORNÉ Szerkesztőség: Budapest IX.

Dimítrov tér 3. Telefon: 257-207. Kiadó: Hirlapkiadó Vállalat Budapest VIII. Blaha L. tér 3. Feladás kiadó: Csollány Ferenc 76-1506 Szikra Lapnyomda Budapest. Feladás vezető: Roder Imre igazgató

A DÉLUTÁNI VONAT — egy öreg, füstös 424-es — lassan, álmosító szusszantásokkal húzott ki a pályaudvarról a kora péntek esti szürkületbe.

A vonaton sokan utaztak. Hétvégre hazatérő munkások, városba bejáró dolgozók, diákok, alkalmi munkások. Az emberek, akiknek már nem jutott ülőhely, egymás mellé préselődve álltak az ülések között. Beszélgettek a sűrű füstben, figyelték a kártyázókat vagy hallgatagon, elmélázva szívták be a vizes kabátok nehéz kigőzölését. Néhányan megtörték az ablakokat. Odakint vigasztalanul zuhogott az eső.

A kocsi jó volt a hangulat. Ehhez hozzájárult néhány üveg bor is. A palackok ott ágaskodtak a kártyacsomagok mellett az étkezőasztaloknál vagy a férfiak lábai között a csikkkel telezórt padlón. Az emberek hecelődtek, nevettek. Örültek a hétvégének.

Ahogy fogytak az állomások, úgy fogyott a tömeg is. A hangulat is változott. A kisebb társaságok felbomlottak, sokan leszálltak. Már ülőhelyek is felszabadultak. Így leülhetett az a négy siheder fiú is, akik elindulás óta megállás nélkül snöbliztak.

Alighogy elhelyezkedtek, egyikük odaszólt a többieknek. — Kártyázunk? — és egy csomag piszkos kártyát dobott maga mellé az ülésre. Attól kezdve verték a blattot...

Szaktanulmányosok voltak. Hétvégeken bejártak iskolába a megyeszékhelyre. Jó napjuk lehetett, mert ahogy belemegedtek a játékba, egyre többet hangoskodtak, ugratták egymást. A szakaszban utazók közül többen is szemrehányó pillantásokat vetettek feléjük, de szólni nem szólt rájuk senki.

A velük átellenben levő ülésen fiatal pár utazott. A fiú — borostás arcú — svájci sapkában, csizmában, sáros munkanadrágban, koszos pufajkában. A lány 20 év körül, bőszoknyás, ugyancsak gumicsizmában. Bár az ő korát első látásra nehezen lehetett megállapítani. A fiú szemmel láthatóan régebb volt. Minduntalan a lány ölébe próbált fekdülni, de az eltolta magától, miközben zavartan húzkodta térdére felgyűrődött szoknyáját.

— K. megállóhely következik. A kezeletlen menetjegyeket kérem! — szaladt végig a kaulauz a kocsin. Nyomában az utasok leszálláshoz készülődtek. A lány is feltámaszkodott az ittas fiú; az isten tegye akárhová az ilyen embert, de azokat a mocskos barátait is! A haverokat, azt a rókaképtűt! Azt is... Hogy maradt volna a seggin otthon. Névnepolás az kell nektek mindig. Csak bor legyen. Aztán be az asztal alá... Próbálta kinyitni az ajtót, de nem sikerült elkapnia a fogantyút. A vonat is fékezett, a fiú is tántorgott. A kártyázók közül felállt az egyik, hogy segítsen. A többiek Miklósnak szólították. Elhúzta az ajtót, de szeme a kártyázókra járt. Emelt hangon szólt is valamit, amire nagy nevetés volt a válasz.

AZ UTOLSÓ VONAT

K. FELÉ

A srácok térdüket csapkodva hahotáztak. Mintha összebeszéltek volna; mindnek csillagot a szeme, pirosított az arca Nyilvánvalóan csaltak. A nevetés után mintha kicserélték volna a tántorgó fiút. Testét áram járta át. Kiegyenesedett. A bambaság helyére gyűlölet ült ki az arcán. Fenyegetőn sziszegte a fogai között.

— Rajtam röhögtek, mi?... — Nem kapott választ. Egy pillanat alatt megfagyott a hangulat.

— Na, mi van? Miért nem beszéltek, az úristenit? Az előbb még tudtat szólni az anyámat... te szarházi!

Miklós ült volna vissza. A gyűlölködő, kötekedő hangra meglepődve nézett föl. Az arcán látszott, fel sem tudja fogni az esetet.

— Mit bámulsz ezzel a birka szemekkel? Ismerlek, te... Bélaifajzat. Tanított az apád, hogy a fene ette volna meg ott, ahol van.

Miklós arca vészesen elszíneződött. Újból felemelkedett a helyéről, odalépett a szitkozódó elé.

A vonat közben megállt. Az utasok egymást lökdösve, hátrapillantgatva a másik ajtó felé igyekeztek. Rájuk már nem figyelt senki. Minden szempár a két fiúra tapadt. Miklós túrtörtette magát. Az ablakon keresztül meglátta az állomás neve alatt világitó egyetlen villanykörtét, az épület előtt álló hadonászó forgalmistát. Békétűró hangon szólalt meg.

— En nem bántottalak fiú. Nem is szóltam hozzád. Az anyádat meg pláne nem szívtam. Szállj le szépen öreg, amíg áll a vonat... Azért annyit mondhatok, ha valaki az öregeimet szídjá, az kaphat pár pofont. Ezt jobb, ha tőlem tudod.

— Te csak ne ugass itt annyit! Nagyon jól ismerem én a fajtádat. Az apád eleget kínozott... a tanár úr... a tanár bácsi. De én akkor is beverem a pofádat, ha az atyaúristen fia vagy is. Te...

Az utolsó helyett már csak hördülés hallatszott. A lány kétségbeesetten próbálta lefogni a lendülő kezét. Későn. A fiú megragadta Miklós mellén az inget, úgy ordította. — Most megfizetek mindenért. Erted? Mindenért. Azt hiszed, nektek mindent lehet. Az anyámat is...

Ökle előrelendült. Ütött. Tépte az inget, ahol érte, ide-oda tántorgott. Miklós erős, vál-

las alakja egy fejfelé — egy józan fejfelé — magasodott a másik fiú alakja fölé.

NEHÁNY HATALMAS pofon után a részeg visszahant az ülésre, elhanyagolva, mint aki elájult. Csak ritkán pislantó szemei jelezték, hogy eszméletlenül van. Szája sarkából időnként vér csöpögte a bőrülésre. Az utasok, a szakmunkástanulók, a lány is már az első ütések után kiáskoltak a szakaszról. Az üvegablakon lestek befelé, mi történik.

Először a lány húzta el az ajtót. Megnézte a fekvő fiút, az ülésről zsebkezdőjével óvatosan letörölgette a vérfoltokat. Miklós szakadt, tépett ingét rendezgette. A lány lehajolt a mozdulatlan testhez, megemelte a fiú fejét, megütögte az arcát. Csak most nézett fel Miklósról. Alig lehetett érteni, mit mond.

— Ne haragudjon! A Jóska teljesen részeg.

Miklós nem felelt. Öltözködni kezdett. Visszatérő társaihoz sem szólt. Az utasok némán készülődtek.

Jóska, he. Kelj már föl. Hallod? Le kellett volna már szállunk. Kell neked mindig berúgnod. Hallod? Indulni kell! Hogy törne le a kezéd, amikor a pohár után nyúlsz. Hallod, ébredj már!

A következő állomás a végállomás volt. Miklós és a lány együtt támogatták le a szédelgő fiút a lépcsőn. A fiút rázta a zokogás. Arcán szétkenődtek a könnyek és véres-rózsaszín szalagokban futottak le az orratövén. Az emberek döbbenet kerülgették őket. Suttogva tárgyalták, mi történhetett.

A kút mellett már csak hárman álltak a szemetelő esőben. A lány a fiú véres, dagadt arcát mosta. Zsebkezdőjével akarta megtörölni. A sötétben inkább érezte, mint látta, hogy a kendő csupa vér. Miklós szó nélkül nedvesítette meg a magáét. Tanácstalanul topogott. Nem tudta, mit csináljon. Elmenni sem akart, segíteni sem tudott. A fiú a hidegtől, a víztől kissé magához tért. Véres-hegyeseket köpött a kút melletti pocsolóba.

Az állomás irodái felé ballagtak. A közéjük ereszkedő csöndet Miklós törte meg.

— Igazán nem akartam. De nem szeretem, ha az öregeimet szídják. Erre kényes vagyok.

A szavak visszhangtalanul szálltak el az éjszakában. A másik kettő rá sem nézett. Hang-

tanul lépkedtek. Amikor az irodák elé értek, Miklós csak ennyit mondott: — Nagyon sajnálom. Szervuszatok. — S elindult hazafelé.

A kövér forgalmista hosszan nézte a lámpa fényében álló két embert. Idegesen játszott a ceruzájával.

— Mikor megy vonat visszafelé? Hát csak... Majd a hajnali. Négy ótvenkor. Az megáll maguknál is.

Kis idő múlva még hozzátette.

— Segíthetek valamiben? Mi történt?

A lámpa mögöl nem érkezett válasz. A lány szeme fáradan, le-lecsukódva nézett a szemközti fal felé. Csak a feje intett, hogy nem. Nem kell segíteni.

— Köszönjük. — Ennyit mondott. A fiú felpuffadt, kifejezéstelen arccal állt mellette. Fogalma sem volt arról, mi történik körülötte.

AZ ÉPÜLET ELŐTT a lány megnézte az óráját. Odamutatta a fiúnak is. Aztán kiballagtak a köves úthoz. A lány felpillantott az útjelzőablakra. K. 8 km. A környék kihalt volt és csendes.

A nyakában lógó kendőt a fejére terítette. Megcsomózta az álla alatt. Istenem-istenem. Csak otthon legyünk! Belekarolt a fiúba. Bizonytalan lépésekkel elindultak. Alakjukat hamarosan körbefonta a sötétség.

Csak az eső kopogása hallatszott. A hétvége megkezdődött.

Sebők János

Hol van A SZÍNHÁZ mostanában?

Kerestem Pesten. Természetesen azt szerettem volna legjobban, ha olyat talállok, amiről úgy vélekedhetek: ez csak az enyém, csak nekem szól, de nincs kizárva (sőt), hogy rajtam kívül még sokan érzik ugyanezt. De ha az ember igényt tart arra, hogy elolvassák a véleményét, s hogy esetleg mérlegeljük is: érdekes volt-e írnia — nos, akkor mindenképpen törekednie kell arra, hogy a másnak szóló dolgokat is észrevegye.

Minderre különösen ügyelnem kellett azért, hogy a Magyar Ifjúság egy cikkében közzétételét, hogy a *Kenguru című film végre azon fiataloknál szól, akiknek — úgy mond — nincsenek lelki hascsikarásai.* Az ominózus filmet erősen felháborodván — immáron tudom, hogy ez a szomorú igazság: *lelki hascsikarásaim vannak.* S mivel a film és a színház nem idegenek egymástól, én pedig néhány színházi dologról mondanám el a véleményemet — felettebb szerencsés megoldás, ha az iménti diagnózist magam is tudomásul veszem, és az olvasó sem hagyja figyelmén kívül.

Mindez csak előljáró ama tény bevezetéséhez, hogy a *szóabakerülő* produkciók egy kivételével eleve távol álltak tőlem. Az egyik a műfaj, a másik pedig éppen a darab miatt. Szóval, visszatérve az eredeti kérdéshez a *színház* keresetem az

Operettszínházban,

ahol állítólag (senki el ne higgye!) musicalt adnak, „A kutya, akit Bozzi úrnak hívtak” címmel, Latinovits Zoltánnal a főszerepben. Latinovits

játéka persze élmény — de legalábbis esemény. Nyilatkozata alapján biztosra veszem, hogy komolyan csinálja a dolgát. A bökkenő csupán az, hogy igazából nincs mit komolyan csinálni. A történet nem lenne alapjában bányáé, de végül minden potenciális bányászat teljes fényében tűnődik: „gagyog s ragyog...” No és a zene! (Fényes Szabolcs). Valahonnan majd minden taktus ismerős. Hát persze, hiszen megértünk négy táncdalfesztivált, számtalan Made in Hungary-t, nem is beszélve a nagy csomó slágeréről, ami egyébként a szerző nevéhez fűződik. Az összes zenei közhely, szerelmi dal, érzélgős, emelyítő zenei fohász felhasználatik és a nézőhöz zúdul. Ő pedig az előadás végén kitörlé a könnyet a szeme sarkából, és megállapítja: jó dolog ez a színház! *Színház ez? A „Néző”, a tévé Színházi Magazinja és egyik-másik napilapunk kritikusa szerint igen. A magamfajta kontár szerint nem. Pótlék Courth-Mahler és társai, az igazi musical és az igazi színház helyett Ópium.* Ami az igazi *színház* illeti, kerestem

a Tháliában

is, ahol a színház dramaturgiájának nyilatkozata szerint 1976-ban csinálnak *színházat* 1976 közönségének, és ahol a közelmúltban újabb regényadaptációt, a Malraux azonos című műnyéből készült „Remény”-t mutatták be. A darabban izgalmas kérdések is szóba kerülnek, többek között a forradalmi lelkesedés és a forradalmi fegyelem összefüggése. De amint valamely tartalmasabb párbeszéd vagy szócsata tánnal a főszerepben. Latinovits

— színházivá vált — a levegő, rögtön következett egy „show-jelenet”: bábjáték, énekszám, egy felajzott olasz internacionalista balvégű kalandja és a nyilvánosházban, és így tovább. Félreértés ne essék, például az éneknek nem kellett volna szükségszerűen szétoszlatnia a felhalmozódó feszültséget — itt mégis ez történt.

Meggyőződésem, hogy *értő közönséget lehetetlen úgy nevelni és toborozni, hogy tapintatosan összekacsintunk a háta mögött:* „nem szabad töményen adni a „nehezét”, egy kicsit fel kell lazítani a feszes párbeszédet, s csak módjával kell adagolni az intellektust”. Bizonyos, hogy az ilyen előadás nem tesz mély benyomást a nézőre, nem érheti el a kívánt hatást, merthogy egy szájból hideget is, meleget is fújni nem lehet. Summa summarum: ez sem az *igazi színház*. Kerestem

a Madách Színházban

ahol igazából nem ért csalódás, hiszen az Othello, az Abelard és Heloise, meg a Spanyol Izabella „glancos” előadásai által megkezdett sorba a „Warrenné mestersége” is beillt. A cselekmény (nem igazán, csak finoman pikáns), maga a darab gördülékeny (mert ehhez értett G. B. Shaw), talán még valami univerzál-tanulást is levonhatnánk belőle; hogy mondjuk „a pénznek nincs szaga”; vagy hogy „igenis van szaga” — ki-ki életfilozófiája szerint. De Tolnai Klári báján és kiemelkedő tudásán kívül nincs a produkcióban semmi említésre méltó. Ennek ellenére félek, hogy lesznek olyanok, akik az előadást *színháznak* szeretnék tudni, s olyanok, akik *színháznak* is tartják majd. Jőmagam másutt is kutattam, és

a Pesti Színházban

valamit találtam: Csurka István „Eredeti helyszín” című darabját. *Nem tartom nagyszerű műnek*, (csak a többi produkció között kiemelkedő), *s az előadás színvonala is változó* — döntően az együttes teljesítmény hiánya miatt. *De: a helyszín végre eredeti!* Azt feszegetik a szereplők, hogy ki (mindenki)nek van nálunk hentesa, aki elteszi a húst; kinek van tudathasadása amiatt, hogy nem tetszik neki az, amit csinál — de mégis csinálja; milyen nehéz egy (nem biztos, hogy alkalmas) vezető dolga, ha tehetséges és tehetségtelen emberek ügyében kell döntenie, esetleg nem az érintettek tehetsége alapján. A legnagyobb nyomatéktól — a darab szerkezete szerint — az a kérdés kapja vajon mi lesz a *tehetséges rendezővel*, amikor elnyeri az igazgató, a korábbi esküdt el-lenség kegyeit.

Ezen a ponton bomlik meg a dramaturgiai stabilitás: a fenti „konfliktus” nem vezérfonala a korábbi cselekménynek, a darab más részeihez képest méltatlanul felületes „megoldás” tehát nem fokozza tovább a (jó értelemben vett) hatást. Szinte törvényszerű, hogy ekkor válik leginkább zavaróvá az egyes színészi teljesítmények közötti komoly eltérés. Végül így szelidül kelemes benyomással a nagy gonddal, sok (időnként túl sok) humorral megrajzolt jellemek és a sokat ígérő izgalmas párbeszéd drámainak szánt hatása.

Mindezek alapján hascsikarásos lelkeket azt sűgja, hogy *mostanában a színház nem a pesti nagyszínházakban van, hanem valahol másutt.*

Morcsányi Géza

Mánfai Csaba:

VÍZISZONY

Halak vonulata, hosszú csikós sál. Ezüst ugrándozásuk, rakoncátlan jókedv. Bennem is. Szeretném megsimogatni a vizet, odahajítani fejem a halcsorda áramvonalára. Bóják bukkannak ki a sima vízből kíváncsi, piros fejekkel. Halak békes vonulása: ember nem zavarja őket, horgász nem leleskedik kegyetlen csalija mögött. A biológiai egyensúly békéjét élvezzük. Mindannyian. Szeretem az eget, szeretem a földet, a kettő közé ékelődött vizet. Nem félek tőlük. Micsoda bátorság! Erre áhítoztam mindig.

Patkány úszik a víz színén. Döglött, hegyes orrával óvatosan szeli a vizet. Farkával kormányozza puffadt hasa vitorláját. Orrán megszámozom az egymástól irtózó, szerteálló szőröket, aztán rohanok kifelé. Mindenkinek elmondom, három nyelven, patkány van a vízben! Nem értik. Nevetnek: Biztos van még több is! Gyerek fürdik, csecsemő fürdik, meg-nem-született fürdik, anyja hasában. Rohanok kifelé. Emberek el-nézően mosolyognak.

Aznap nem fürdök. Harmadnap már elhagyom a bójákat. Negyednap, az elutazás előtti délelőtt, el tudom felejtani, mi történt. Újra a halakat lessem. Szép asszonyok ívelő testét. Szememmel falom az életet, mint a lábadozó. Testem újra át-engedem az örömmek. Megint: nem félek többé.

DOBOS PÉTER:

Dülöutak

Vakság

Ezek az utak is vezetnek — sem kilométerkö sem karó — hol ér véget hol kezdődik ki tudja már?

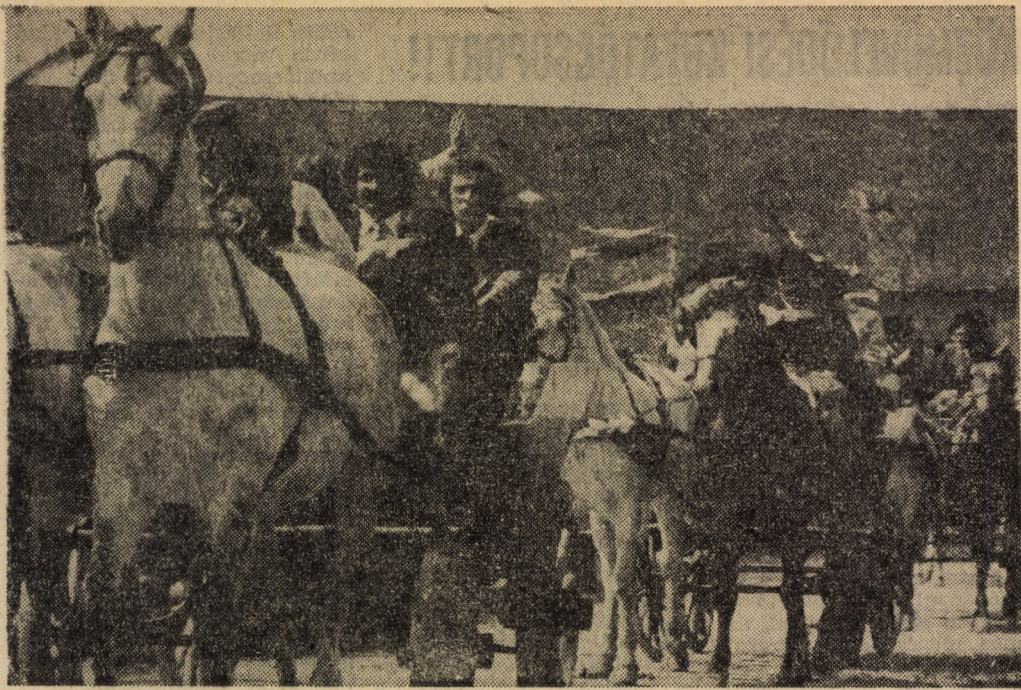
Igen

Menyasszony voltál — mint a legelső hó — mint újjászülető lélek átöleltelek mint soha le nem hulló levél a fát.

Vaksággal verettem megvetett vakokért nem látott botokért nem fogott kezekért kioltott fényekért vaksággal verettem átkozott királyok átkozott fiaiként bolyongok a térben homály-szürke térben megfogamzott átok Istenem nem látok Istenem nem látok!

Ugye vársz már?

A városok éjjeli fényét is lehunyod? Kedves, nyisd ki a lelked! Es ne takard be a rétet, hisz megígérted! Ugye vársz már és nem fog eleredni a zápor?!

Néhány kérdés a félévi vizsgák kapcsán

Mivel a korábbi évek tapasztalataihoz képest általában lényeges eltérés nem mutatkozik a vizsgaeredményekben, még a szokásos elemzésbe sem bocsátjuk. Néhány problémát emelünk ki csupán.

Éveken át, s most is jelentkezik egy ellentmondás: Vizsgátlagunk a nappali tagozaton — kivéve az első évet — elég magasak, annak ellenére, hogy az oktatók és hallgatók, bizottságok és tanszék felvetik, elismerik, hogy évközben (még szemináriumos, gyakorlatos tárgyak esetében is) a hallgatók nagy többsége nem készül, csak legfeljebb „belelapoz” az anyagba. Kevés szemináriumvezető tesz meg mindent azért, hogy a szeminárium elmélyedésre, gondolkodásra, önálló véleményalkotásra tanítson és sarkalljon. Így azután jórészt megmaradt a vizsgaidőszakban való rohamtanulás, ami nem lehet alapos és maradandó.

dó értését, s valamelyest is komolyabb alkalmazását követelik meg. 3-4 féléves anyagmennyiséget már csak nagyon kevesen képesek 6-8 nap alatt lexikálisan átvenni és így, ha lexikális, leíró jellegű ismereteket kér is számon a szigorlat, rosszabb a kép. Több tanszék és főleg tanár ezért a szigorlatokon még liberálisabb lesz. Az államvizsgák esetében ez óta probléma, hogy nem érvényesült — vagy ha finomabban fogalmazzuk: nem érvényesült — azok komplex volta. A kérdések — legalábbis gyakorlatilag — túlságosan a diplomamunkára, illetve az abban írottakra irányulnak, s a legjobb esetben is csak érintőlegesen az ahhoz kapcsolódó különböző szaktervi kérdésekre. Ezeket is változtatni kell. Érvényt kell szerezni tartalmilag, jellegét tekintve, követelményszintjét és formáját véve is, a szigorlattal, az ál-

tájékoztatókat pl. nyelvtanárait, hogy ebben és ebben az időben tarthatnak vizsgát, mert akkor nincs más órájuk, akkor is, ha van.

A nyelvvizsgákkal kapcsolatban tegyük kötelezővé, hogy a nyelvtanár (a Nyelvi Tanszék) a rendelkezésre álló órarend alapján ellenőrizze, hogy a hallgatók valóban szabadok-e a kitűzött vizsga időpontjában. A tanár, a tanszék és a hallgatók együtt felelősek azért, hogy sem előadás, sem más órarendi foglalkozások idejére nyelvvizsgát nem tartsanak.

Több tanszék nem foglalkozik rendszeresen és behatóan a vizsgaeredmények elemzésével. Ezért a karok nehéz helyzetben vannak, amikor az egyetemi vezetésnek ilyen kérdést teljesíteniük kell. A tanszéki vizsgaelemzések pedig nagyon fontosak lennének az oktató-nevelő és a tanulmányi munka szempontjából is. Igen

1975/76 tanév I. félévi vizsgaeredményei nappali

Évf.	Általános Kar				Ipari Kar				Kereskedelmi Kar				Összesen					
	Össz.		Fiz.		Össz.		Fiz.		Össz.		Fiz.		Össz.		Fiz.			
	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.	L.	Tan.á.		
I.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	453	3,21	165	3,11
II.	190	3,48	41	3,58	208	3,36	74	3,33	190	3,31	62	3,31	588	3,38	177	3,36	3,36	
III.	190	3,79	46	3,52	198	3,40	69	3,36	183	3,76	44	3,77	571	3,64	159	3,56	3,56	
IV.	158	4,11	54	4,08	161	4,12	47	4,08	157	4,06	41	4,01	476	4,096	142	4,059	4,059	
V.	156	4,41	48	4,33	-	-	-	-	-	-	-	-	156	4,41	48	4,33	4,33	
Össz.	694	3,92	189	3,82	567	3,62	190	3,59	530	3,71	147	3,67	2244	3,62	691	3,55	3,55	

Ugyanilyen problematikus vizsgázatásunk szelleme és módszere is, tisztelet az igen kisszámú kivételnek. Sok vizsgázó túlzottan leíró jellegű jegyzeteink, tankönyveink egy-egy meghatározott részének tételek visszakeresésére irányul, illetve egyáltalán ilyen jellegű. (Ez alól részben kivétel a matematika és néhány egyéb tárgy. Itt más problémák jelentkeznek.) Ez a szemlélet egyenesen ösztönöz a vizsgaidőszakokban a rohamtanulásra, hiszen az ilyen követelmény szerint így lehet a legjobban felkészülni. Lényegesen változtatnunk kell számonkérési szemléletünkön és módszerünkön is. Az anyag alapösszefüggéseinek elmélyült, gondolkodó (nem példákvaló illusztrálását, hanem) alkalmazását megkövetelő módon kell számon kérnünk (miközben persze évközben is így oktatónk és ezt követeljük). Ezt már nem lehet a vizsgaidőszakban 4-6 nap alatt elsajátítani akár jellese is.

Tudom, hogy ennek megvalósítása nemcsak elhatározás, szándék kérdése. Nagy tömegek vizsgázatása esetében nagyon nehéz így tenni. Ezzel együtt ezt a kérdést is napirendre kell tűzni.

Különösen komolyan kellene venni a szigorlatokat és még inkább az államvizsgát. Most kevésbé, de a korábbi években több tanszék vetette fel nyomatékosan, hogy igen alacsony szintű a hallgatók teljesítménye akkor, ha a szigorlaton valóban az alapösszefüggések elmélyült, gondolko-

lamvizsgával kapcsolatos előírásoknak.

Bizonyos fellazulás, liberalizálódás tapasztalható a vizsgaidőszakon túli dékáni és rektori engedélyek megadásában is. Ennek egyik vonatkozása az, hogy az idén nőtt a nappali tagozaton is a kiadott engedélyek száma. Ennél lényegesebb azonban az, hogy ezen belül túlságosan nagy az olyan engedélyek száma, amelyek nem annak alapján születtek, hogy a hallgató önhibáján kívül, számára fel nem róható okokból nem tudott a vizsgaidőszakban vizsgakötelezettségeinek eleget tenni. Hiába volt az is, hogy az engedélyekben nem kellett tetűnk különbséget az önhibán kívüli vizsgálathasználati engedélyek (amit, ha az engedélyben megjelölt időpontig letesz a hallgató, vizsgája a vizsgaidőszakban letett vizsgának számít, és semmiben sem érinti hátrányosan a hallgatót) és az ún. kivételes méltányosságból (tehát olyan esetekben, amikor valójában nem állnak fenn az önhibáján kívüli okok) adott vizsgaletételei (főleg utóvizsgaletételei) engedélyek között, ami nem vizsgálathasználat, eredményes letétele nem számít a vizsgaidőszakban letett vizsgának és ezért hátrányosan érinti a hallgatót (ösztöndíj, tandíj, kollégium stb.).

Minden évben, így ez évben is jelentősen zavarják a félév utolsó heteinek oktatását a nyelvvizsgák, a gyakorlati jegyekért íratott zárthelyi dolgozatok, előrehozott vizsgák. Több esetben a hallgatók úgy

eredményes az I. évben a vizsgaeredmények, sőt az egész tanulmányi félév közös tanszéki és KISZ-elemzése. Valami hasonlót a felsőbb években is rendszeresíteni kellene, szakonként.

Jelentkezés TDK-ra

1976 őszén rendezik a TDK-konferenciát. Az előzetes jelentkezések leadási határideje: 1976. május 4.

A dolgozatok leadási határideje: szeptember 27.

Mivel a jelenlegi utolsóévesek akkor már nem lesznek egyetemisták, számukra a dolgozatok beadási határideje: június 15.

A diplomamunka épülhet természetesen a TDK-dolgozatra, de a diplomadolgozatot magát nem fogadjuk el TDK-pályázatnak.

A konferenciára való előzetes jelentkezési lapok a tanulmányi felelősöknél és a KISZ-bizottságon vehetők át.

TDK-Tanács

A Stockholmi Gazdasági Főiskola 10 fős delegációja járt március 6-10. között egyetemünkön. Az oktatási rendszer felépítéséről és a továbbképzés fejlesztéséről tárgyaltak a külker. tanszéken.

HÍREK

Közös vetélkedőt rendezett március 20-án az egyetem könyvtárának és oktatói-adminisztratív dolgozóinak KISZ-alapszervezete. A vidám versengés zsűrijének elnöke dr. Megyeri Endre volt. Nagy sikert aratott a könyvtáriak rövid, írási összeállítás, amelyben munkájukat mutatták be.

Sárgulás Keszthelyen

A 178 éves fennállását ünneplő Keszthelyi Agrártudományi Egyetem évről évre visszatérő kedves színtöltője a sárgulás, a végzős hallgatók búcsúztatása. A diákok kora reggeltől járvák lovaskocsikkal, hintókkal az utcákat.

Búcsúznak az Alma Matertől és a számukra 5 évig otthon nyugtató kis Balaton-parti városról, Keszthelyről.

Az egyetemen minden tanszék felkeresnek utoljára, s egy-egy tablóképet ajándékoznak emlékül. Az egész napos ünnepséget reggelig tartó Gazdász-bál zárja. Hétfőtől kezdődnek az utolsó egyetemi napok: vizsgák, diplomavédés...

Szöveg és fotó: Eszes István

NŐK AZ EGYETEMEN

(Folytatás az 1. oldalról)

Mi az elmaradás oka? Országos méretekben a nők keresetbeli elmaradásának egyik oka, hogy a dolgozó nők átlagéletkora, s ennek megfelelően szolgálati ideje is — különösen a magas képzettséget igénylő foglalkozási ágakban, ahová csak az utóbbi évtizedben jutottak be tömegesen — alacsonyabb a férfiaknál. Egyetemünkön is ez a helyzet, a nők — mind életkorukat, mind szolgálati idejüket tekintve — fiatalabbak a férfiaknál. Az oktató nőknek mintegy 64 százaléka 35 éven aluli, míg a férfiaknál ez az arány csak 38 százalék. A nők 69 százaléka, a férfiaknál pedig 51 százaléka dolgozik 10 évnél rövidebb ideje egyetemünkön.

A korstruktúra különbsége megmagyarázza a nők fizetésbeli elmaradásának kb. 48-49 százalékát, de a másik felét már nem. A nők ugyanis azonos korban és azonos szolgálati idővel is csak kisebb beosztást és fizetést érnek el. Ha összegezzük a vizsgálat eredményeit, ezek azt mutatják, hogy a nők egyrészt később jutnak előre, mint a férfiak. Másrészt megkezdnek ad-junktusi, legjobb esetben do-

censi szinten. A nők keresete valamennyi korcsoportban alacsonyabb, mint a férfiaké és koruk előrehaladásával a különbség fokozódik, 41-50 év közötti korcsoportban eléri a 20 százalékot. (A felmérés időpontjában az oktató nők 23 százaléka tartozott az utóbbi korcsoportba, de 10-15 év múlva ez az arány lényegesen nagyobb lesz!)

Az anyagi elismerés mellett igen nagy, bizonyos szempontból különleges jelentősége van egyetemünkön az erkölcsi elismerésnek. Ennek csak egyetlen formáját, a kitüntetések tudták valamennyire mérhető formában nyomon követni. A felmérés tanúsága szerint itt is nagy a nők elmaradása. A válszadó férfiak 53,2 százaléka, a nőknek pedig csak 35,6 százaléka rendelkezik kitüntetéssel. A férfiak között gyakori a több kitüntetés, míg a nőknél csak egészen kivételes esetben fordul elő, másrészt a nők sokkal kisebb arányban részesülnek magasabb fokú kitüntetésben.

A korösszetételből adódó hatás, bár nem tudták kiszűrni, de nyilvánvaló, hogy ez csak részben magyarázza az eredményeket.

LOTTÓZÓ KOMPUTER

Magyarországon hétről hétre több millió ember próbál a véletlen szerencse, a LOTTO segítségével meggazdagodni. A szelvények feldolgozása az Igazgatóság központjában történik idegőző kézi munkával. Mondhatjuk, hogy ez a humánus, mert több száz nyugdíjasnak és egyetemistának ad egy kissé mellékkeresetet. 1975-ben a módszer azonban idejéért, az NSZK-beli tartózkodásom alatt lehetőség nyílt egy modernabb módszer megismerésére, amelyet a Deutsche Klassenlotterie Berlin (DKLB) használ.

Először talán valamit a két lottórendszer eltéréséről. Ők 49 számból próbálják a szerencsés 6 számot eltalálni, s a húzás vasárnap esténként van, amit a tévé élőben közvetít.

Péntek este zárnak a lottó-irodák, a szelvényeket a DKLB központjába viszik, ahol 2 darab IBM 1275 optikai jelölvasó segítségével mágnesszalagra beolvastatják a szelvényeken behúzott 6 számot és a szelvényszámot. A gépek egyenként 75 000 szelvényt olvasnak be óránként.

Vasárnap este a húzás után betáplálják a gépbe a 6 nyertes számot, az ezek alapján kiválasztott nyertes szelvényeket, s a találatok szerint csoportosítják őket. Az esetleges hibák elkerülése végett újból

beolvastatják a szelvényeket, ezekből is kiválasztják a nyerteseket. A nyertesekből képzett 2 csoportot a gép összehasonlítja, ahol eltérés van, azt egy külön listán kinyomtatja és a hibás szelvényeket korrigálja. Hétfő hajnalra megvan a körülbelül 100-150 ezer nyertes. A nyertesek száma alapján a gép egy felosztási kvóta segítségével képezi az egyes nyereményosztályokba felosztásra kerülő pénzeszeget. A nyertes szelvényről listát készít a gép, amelyet az egyes lottó-irodák már hétfő este megkapnak. Az 1000,- DM alatti nyereményeket azonnal ki lehet fizetni, a nagyobbaknál (a maximális nyeremény kb. 2,5 millió márká) várnak pár napot az esetleges hibák elkerülése végett.

Ezzel a módszerrel kb. 800 ember munkáját helyettesíti a gép. A munkaerő-megtakarítás mellett összehasonlíthatatlanul gyorsabb és pontosabb. 1970-ben bízták meg az IBM-et a probléma megoldására. A kettő darab IBM 370/135-ös gép dolgozik duplex üzemmódban megfelelő konfigurációval, a szükséges software-t is ez a cég dolgozta ki. Mivel hétközben nincs szükség a gépekre, akkor kiadják bérmentésre más vállalatoknak.

Eszes István

Böszme

hogyan megnősültem. Ez azért fontos, mert mostanában ilyen kacsák röpködnek körülöttem.

— A bevezetőben elmondad, hogyan kezdted a „disco-szakot”. Nos, mire jutottál azóta?

— A nyári és egyéb keresetekből lassan összevásároltam a szerelést. Persze ez nem ment volna simán, magától, OTP-re vettem. Nem, nem a saját nevemre, arra nem is lehetett volna. Egy jó ismerősöm adta „kölcson” a nevét.

— Miből áll a szerelésed?

— Van 200 lemezem, két lemezjátszóval ellátott discolpultom, erősítőm, két hangfalal, magnó, mikrofon.

— Mekkora volt a legnagyobb közönséged?

— Sok. A legutolsó golyabálon például leszorultunk a menzára, mert az egyetemi klubot kibérelték a tanárok számára. 11 óra körül, amikor még mindig csak 2-3 tanár volt, megengedték, hogy felmenjünk. Pillanatok alatt felpakoltunk.

— Miről méred le a sikert?

— A Disc Jockey saját magát is kénytelen néha kifigurázni, hogy a közönséget megnevettesse. Ha jó a poén, ül, ezt látni lehet. Volt már jó bulim 20 fős közönséggel is. Jó kedv, jó hangulat.

— Milyen volt a legrosszabb?

— Meghívtak egyszer egy helyre, a buli előtt két órával visszamondták. En azért odamentem, hogy a haverjaimat megvárjam, akik mégis eljönnek. Kiderült, hogy már javában áll a bál — valaki mással.

— Szoktál inni „munka közben”?

— Előtte nem. Közben 4-5 üveg sör, ami védő italnak elmegy.

— Még egy kérdés: mi a véleményed azokról a bizonyos 2 forintos ruhatárjegyekről? Úgy tudom a te bulidon történt?

— Tudok róla, de az ilyesmi mindig tölem függetlenül történik.

Újra a haját igazgatja, közben int egy-egy ismerősnek: végzős vagyok. Ha elmegegyek dolgozni, mellékesként azért tovább csinálom a discot a közgázón. Itt is szívesen maradnék a Kinizsiben. Nem tudok róla, hogy lenne már utódom. Milyen érdekes, hogy ennyi fiatal közül még nem jelentkezett senki. Ha vidékre megyek, ott is megpróbálom folytatni. A vállalat? Ja, igen. Valamilyen szociológiai intézethez, vagy külker vállalat-hoz szeretnék menni. A diplomamunkám témája: Anglia vasúti és közúti közlekedése.

Dobos Péter

KÖZMŰVELŐDÉSI KUTATÓCSOPORT!!

Már megint a közművelődés — sóhajtanak fel néhányan, akik végigolvassák sokat ígérő, de nem sokatmondó címkünket, s máris lapoznak, hogy a humorszekcióban találjanak felüdülést. Igen. Bevalljuk, a cím ellenére mégis a közművelődésről lesz szó, bár tudjuk, a téma napjainkban már kezd az agyonragott-ság stádiumába kerülni.

Mégis arra kérünk mindenkit, aki idáig eljutott cikkünk olvasásában, ne adja fel a reményt és olvassa el mindazt, amit nagyon komolyan szeretnénk erről a témáról írni. A kulturális forradalom lefekezéséről és bizonyos területeinek elmaradásáról, valamint ezek következményeiről már egy hónappal ezelőtt olvashattunk itt, a Közgazdászban, de ez még kiegészítésre szorult néhány nagyon valóságos és nem kevésbé megdöbbentő ténnyel.

A közművelődéssel nagyon szoros kapcsolatban levő közoktatás területéről néhány példa.

Magyarországon a 15 éves felüliek 42 százalékának nincs meg a 8 általános iskolai végzettsége.

Felnőttoktatásunk nehézségekkel küzd, ami nem csoda, ha meggondoljuk, hogy a 40-50 éves bácsikat, néniket ugyanabban a padban, hasonló módszerekkel tanítják, mint a 6-7 éves gyerekeket.

Általános iskolai oktatásunk régóta heves viták közepén áll, hiszen azt a feladatát, hogy olyan embereket neveljen, akik önművelődésük folytatását szükségletként fogadják fel — nem valósítja meg. Gimnáziumi és egyetemi oktatásunk pedig nagyon messze jár még attól, hogy „közösségi embereket” szocialista módon élő és dolgozó szakembereket bocsásson ki.

Az, hogy komolyak a problémáink, ebből a felsorolásból is látszik, még inkább azonban abból, ha arra gondolunk, hogy a szocialista demokrácia megvalósulásának egyik előfeltétele az általános műveltség színvonalának emelése és bizony a munkásszintje vezető szerepe is csorbult szenvedhet, amennyiben a „kulturális szakadék” a munkásszintje és az értelmiség között nem csökken. Végso soron tehát szocialista társadalmunk felépítményének dinamikus fejlődése a tét.

Mi lehet az oka, hogy ezek a problémák megoldatlanok? A feltételezhető okok közül csak néhányat emelnék ki: (nem sorrend).

1) Mindenféle alapvető kulturális változásoknak, előrelépésnek vannak anyagi és szakemberfeltételei is. Ezt meg kell teremteni.

2) Olyan tervek, melyek a megoldásokat kínálják, jelenleg még nem állnak rendelkezésünkre, bár ez irányban már kezd az agyonragottság stádiumába kerülni.

3) Ilyen tervek kidolgozása rendkívül lassú és nagy felelősséget igényel, hiszen előzetes tapasztalat nélkül kerül rá sora, valamint azt nem szabad elfelejtenünk, hogy itt a kísérleti alanyok emberek.

Tehát eddig szó volt már a közművelődés problémáiról, lehetséges okairól, de nem esett szó arról, mit tehetnénk mi azért, hogy ezek a kérdések közelebb kerüljenek a megvalósuláshoz.

Talán nem kellene hangsúlyozni, mégis szeretnénk mindenkit emlékeztetni arra, hogy akik ma még a 2.-3. évfolyamon tanulnak néhány évvel belüli valószínűleg felelős beosztásokban, vezetőkként dolgoznak majd. Ez pedig azt is jelenti, hogy társadalmi fejlődésünkben jelentős szerepet játszanak majd azok a döntések, melyeket mi hozunk. Így van ez a közművelődés területén is.

Már szó volt arról milyen nagy szükség lenne megfelelő koncepcióra, elképzelésekre a jövőt illetően. Mi nagyjából elméleti munkával foglalkozunk tehát nem is állnak olyan messze tőlünk ezek a kérdések.

Mindezekkel részben foglalkozik a Közművelődési Spe-

ciális Kollégium, de ezekkel kíván majd foglalkozni az a kutatócsoport, amely most van alakulóban egyetemünkön.

A közművelődési kutatócsoportról van szó, amely tehát lehetővé teszi azoknak az egyetemistáknak a kollektív gondolkodását a közoktatás, közművelődés problémáiról, akiket felvesszünk. A csoport elméleti kutatásait az Országos Pedagógiai Intézet, a Népművelési Intézet, a KISZ KB megfelelő szerveivel összhangban végzi majd. A csoport részt vesz kísérletek kidolgozásában és megvalósításában, saját kísérleteket kezdeményezhet. Ez az elméleti munka azonban tevékenységének csak egyik oldalát jelentené.

Egyetemünkön is rendkívül sok gondnal, nehézséggel találkozunk a kulturális munkában. Ez a csoport a gyakorlatban is besegítene mind a KISZ, mind a klubkultúrcsoportok munkájának megjavításába, propagandájába.

Tehát azok a nem negyedikes hallgatók, akik kedvet éreznek a fentiekhez jelentkezzenek! A közművelődési kutatócsoportban olyan emberekre számítunk, akik nemcsak szóban, hanem tettekben is megállják majd a helyüket. A jelentkezéseket a zsigongó és a II. emelet között kifüggesztett „Egyetemisták a közművelődésért” faliújságon elhelyezett borítékba tegyétek (név, csoport, cím, telefon) végső határidő: április 20.

Negyedikesek is jelentkezhetnek, segítségükre a szervezésben számítunk. Amennyiben már vannak elképzeléseitek arról, mivel szeretnétek foglalkozni, kérjük, írjátok rá a jelentkezési lapokra! Minden ötletet szívesen fogadjunk!

Közművelődési kutatócsoport

A szakállát simogatja: tulajdonképpen elég nehéz volt elkezdeni. Nem az, hogy közönség elé kell állni, mert előtte már Hódmezővásárhelyen egy együttesben énekeltem. Csak az anyagi dolgok! Nem volt semmiféle szerelése. Két lemezjátszót vettem ki a kölcsönzömből, kölcsön kértem vagy húsz darab kislemezt — ezeket később megvettem —, szalagos és kazettás magnót a srácoktól szereztem a kolozsban. És ezt minden buli előtt végig kellett csinálni. Az erősítő mindig az egyetem kultúrosztályáról cipeltük el. Az első buli volt a „felvételi vizsga”.

Bizony, elég rég volt már, akár el is lehetett volna felejteni. Hátrasímitja a minduntalan előre tolokódó hajfürtöket: a Makarencóban történt még 1972-ben. Szóltam a kultúrosnak, hogy csinálnék egy ilyen bulit. Oké, mondta ő, majd kapsz húsz percet egyik buliban, ahol bemutatkozhatok. Nem mentem bele!

Vagy egész műsort csinálók, én állítom össze, vagy semmit! Belement. Tudtam — de ő is mondta —, ha a közönség elfogad, maradok, ha nem, megyek. Szerencsém volt. A közönségnek legalább a fele jó haverom volt.

Elfogadtak.

Böszmet sokan ismerik. Van, aki csak egyszerűen, úgy, hogy Böszme, vannak, akik csak mint az „örült Disc Jockey”-t emlegetik. Egyesek titokzatosan suttogják a Galamböszmerész nevet, mert maguk sem tudják, mi a megfejtése, csak tudják, hogy ki az. Most tehát álljon itt a szintiszta, vagy még kifejezőbb, a „meztelen” igazság: Böszörmenyi Gergely IV. évfolyam, közlekedés szakon végzős:

— Mindjárt szeretnék mindenkit megnyugtatni, hogy nem maradtam ki az egyetemről, csak azért, hogy még egy évig csinálhassam a bulikat. Sőt, minden ellenkező híreszteléssel szemben az sem igaz,

pesti. (Hangsúlyozom, hogy egyesektől eltekintve mindenki ált. karos.)

Ezzel a problémával kerestem meg dr. Szuhay Miklós docentet, az általános kar dékánját. Szuhay elvtárs elmondta, hogy a probléma tulajdonképpen 1973-ban kezdődött, amikor H. L., akkor IV. évfolyam népgazdter. szakos hallgató hasonló kéréssel fordult a dékáni hivatalhoz, amit akkor elutasítottak. H. L. egészen a minisztériumig fellebezett, ahonnan az egyetem azt az utasítást kapta, hogy ebben az esetben H. L-t I. kategóriába kell venni. Ezzel megindult a lavina, amit ropant nehéz megállítani annál is inkább, mert a hallgatók sokszor olyan igazolásokat hoznak — hivatalos helyekről —, amit az egyetem a szó szoros értelmében kénytelen elfogadni és nincs rá módja, hogy utána nézzen ezek valódiságának.

— Milyen kiutat lát ön ebből a helyzetből, mi lenne itt a megoldás?

— Az egyetem nem kezdeményezheti a bírósági eljárást a tartás megítélésében, hiszen az egyetem elvégzése nem kötelező (még akkor sem, ha a szülők aláírták a jelentkezési lapot), a hallgatók viszont nem kezdeményezik, mert nem akarják kezdeményezni, mi pedig sokszor kényszerhelyzetben vagyunk a különféle igazolások miatt.

A megoldáshoz tulajdonképpen két eszközt látok alkalmazhatónak. Az egyik az, hogy az egyetem ír a szülők munkahelyére, a közvetlen felettesnek, esetleg a párt- és szakszervezeti vezetőknek és kéri őket, hogy valamilyen formában

KITAGADOTTAK?

foglalkozzanak a szülővel. A másik pedig a KISZ-szervezetre vár. Véleményem szerint ott, ahol jó az alapszervezeti közösség, megoldható a dolog úgy, hogy ilyen esetben az alapszervezet kellő információkat szerezve, megvizsgálja az ügyet, mérlegeli és dönt. Mi pedig ettől a döntéstől tesszük függővé azt, hogy az illetőt milyen mértékű támogatásban részesítjük vagy nem részesítjük támogatásban.

Ezután felkerestem az általános kar titkárságát, mert az volt a tervem, hogy minden érdekelt hallgatót megszólaltatottak ebben a cikkben, s ehhez szükségem volt a nevekre s egyéb adatokra. Szerettem volna, ha mindenki elmondja, hogy milyen okai vannak arra, hogy ilyen helyzet alakult ki. Sajnos, ez a tervem dugába dőlt, mert az érintett hallgatók közül csak ketten mondták el „kitagadottságuk” történetét, de ők is megkértek, a végén, hogy ne nevezzem meg őket. A többiek néhány mondat után elzárkóztak a további beszélgetéstől vagy nagyon udvariasan kidobtak.

Mindenestre ez a magatartás következtetni enged valamire. Egy biztos, akinek tiszta az ügye, akinek nincs vaj a fején, az még akkor is vállalja a nyilvánosságot, ha mégoly személyes és sokszor keletlen ügyről van szó.

Érthetőbbé válik ez akkor, ha figyelembe vesszük, hogy itt sokszor nem arról van szó, hogy a szülő megtagadta a gyermekét, hanem pontosan

fordítva: a gyermek egyszerűen kijelenti, hogy nem hajlandó a szüleivel együtt élni, mert azok kispolgári gondolkodásúak. Tisztelem, becslülöm azt, akiben ennyi az önérték, affelől viszont már egyáltalán nem vagyok meggyőződve, hogy a dolognak ez a leghelettebb megoldási módja, hogy igazolást hozok, kérem helyezzenek I. kategóriába, sőt mi több, kollégiumi elhelyezést kérek (és kapok) — holott jó körülmények között élő budapesti vagyok.

Ezekután az sem meglepő, ha egy szülő azért nem tudja támogatni egyetemista gyermekét, mert a másikkal lakásra gyűjt.

No jó, mondják, abból a pénzből nem lehet megélni, amit így az egyetem ad, de azért a szülői támogatás továbbra is jól jön, hogyha kell valami, akkor azért azt megveszik, ez inkább csak zsebpénznek jó, hiszen az a 400-500 forint, amit az egyetemről kapunk, még cigarettára sem elég. Itt hívom fel a figyelmét azoknak, akik eddig még nem hallották volna, hogy az egyetem mellett még dolgozni is lehet, nagyon sokan vannak, akik így teremtik meg a zsebpénzt, mert szüleik valóban csak a legszükségesebbet tudják nekik megadni. Persze, nem rossz dolog az állam pénzének takarékoskodni valámiere.

Nincs értelme erről írni, mondják (de azt nem mondják, hogy miért). Én azért mégis szóra érdemesnek tartom azt, amikor valaki megtagadja „kispolgári” szüleit, de

nem tagadja meg nyugatra disszidált testvérét. Így aztán azon sem szabad csodálkozni, hogy valakinek nem jut eszébe — az önállóság gondolata mellett —, hogy elmenjen dolgozni, és esetleg estin vagy levelezőn fejezzen be az egyetemet.

A legfurcsább mindenesetre az az eset volt, amikor olyan hallgató kérte (egyébként vezető beosztású budapesti szülők gyermeke) első kategóriába vételét és kollégiumi felvételét, aki be sem iratkozott abban a félévben az egyetemre.

Felvetődik a kérdés: adhat-e a szülő ilyen nyilatkozatot vagy egyáltalán kötelezhető-e arra, hogy nagy korú, munkaképes gyermekét eltartsa. Ezzel a kérdéssel kerestem meg Csanádi György professzort, a jogi tanszék vezetőjét, aki elmondta, hogy az 1974. I. tv. 60 § (1.) alapján tartásra a munkaképes leszármazó is jogosult, ha erre tanulmányai folytatása érdekében rászorul. Ez alól két kivétel lehetséges, egyrészt, ha magatartása miatt a nagykorú érdemtelenné vált a tartásra; másrészt, ha az eltartó megélhetését veszélyezteti az, hogy nagykorú munkaképes tart el.

Azt viszont, hogy valaki magatartása miatt érdemtelenné vált a tartásra, a szülő önhatalmulag nem állapíthatja meg, hanem csak a bíróság. Itt viszont egyetlen egy olyan esetet sem láttam, ahol bírói végzés született volna, az érdemtelenné válásról. A másik kizáró ok sem állhat fenn, hiszen mint mondtam, az általam ismertekből csak egy munkásszülő gyermeke, míg a többi általában vezető beosztású értelmiségi — tehát

nem hiszem, hogy megélhetésük veszélybe kerülne.

Senki sem indított azonban eltartási pert a „kitagadása” után, mert bizonyos idő után mégis csak kapnak a szülőktől támogatást (sőt: sokszor azok, akik nem laktak ezután kollégiumban, még önálló lakáshoz is hozzájutnak valami módon). Másrészt meg nem akarják elrontani a családi békét, ami már csak azért is furcsa, mert itt olyan szülőkről van szó, akik „eltasították” maguktól gyermekeiket.

Érdemes lenne megvizsgálni, hol laktak ezek a „kitagadottak” az egyetem elvégzése után, hiszen a főberlő nem fogad el ilyen nyilatkozatot?? Sajnos, nem sikerült felvennem a kapcsolatot egyetlen ilyen volt „kitagadottal” sem, de amit mások elmondtak, abból derült ki, hogy vagy visszszakították a szülőkhöz, mert időközben helyreállt a jó viszony; vagy önálló lakásba költöztek, ami szinte mindig saját tulajdon (vagy hamarosan lesz).

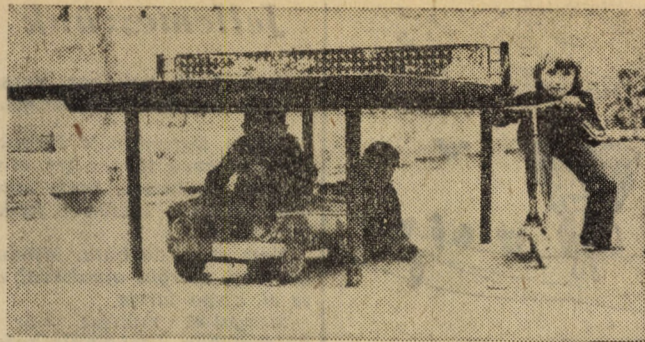
Végezetül csak annyit, hogy ez a cikk közel sem az, amit szerettem volna, hiszen nem sikerült megszólaltatnom egyetlen érdekeltet sem, mivel jobbnak látták, hogy a hallgatók homályába burkolózzanak. Aki úgy érezte, szükséges, hogy tisztán lássák az ügyét, az elmondhatta volna. Szeretném megköszönni mindenkinek, aki segítségemre volt a cikk megírásában, és remélem, hogy Szuhay elvtárs által felvázolt lehetőségek segítenek majd megoldani a problémát. Akinek viszont jobb ötletei vannak, annak várjuk a hozzászólását.

Görög Mihály

TÁJ

(Fotó: Eszes)

Fotó: ESZES

KIÁLLÍTÁSOKRÓL — SZÁMOKBAN

Diplomamunkám keretében, többek között a hazánkban rendezett képzőművészeti kiállításokkal, látogatottságukkal is foglalkozom. Érdekesképpen néhány adatot kívánok itt közreadni, s hozzá kapcsolódóan észrevételeimet megtenni.

Hazánkban évente több mint 2500 képzőművészeti kiállítást rendeznek. Ez a szám fantasztikusan nagy, ha azt tekintjük, hogy a Magyar Képzőművészek Szövetségének 7—800 tagja van, a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának képzőművészeti szakosztálya pedig körülbelül 3000 tagot számlál. Ezek szerint tehát nem a kiállítási lehetőségekkel van baj, nem ezek száma kevés, hanem sokkal inkább az a probléma, hogy a kiállítások nagy százaléka „nem üti meg a mértéket”, azaz sem anyagával, sem rendezésével, szervezésével nem vonja magára a figyelmet.

A szervezés tényét sem szabad figyelmen kívül hagyni: ha az anyag maga jelentős is, és ugyanakkor a rendezést sem végzik kisebb gonddal a Műcsarnok emberei, mint a nagyobb fővárosi tárlatoké; mégis előfordulhat, hogy a propagandaköltségekkel való takarékoskodás következtében alig-alig jut el a vidéki kiállítás híre a fővárosig. Így pedig a közönség, a szakma csak akkor vesz tudomást a kiállításról, ha érdekelt benne, vagy ha „beleütközik”. (Jó példa erre az egri országos akvarellkiállítás sora: már a negyediket rendezték, amikor végre egy országos lap (Népszabadság) kritikát közölt róla (egy nappal a zárás után, a rádió reggeli kiállítási naptára sem emlékezett meg az akvarell-tárlatról.)

A képzőművészeti kiállításoknak mintegy nyolcadát láthatjuk múzeumokban. Ezeknek a képzőművészettel kapcsolatban levő múzeumoknak a száma nagyjában állandó, Budapesten 6—10, vidéken 50—60 között mozog. Az utóbbi években egy-két új, kifejezetten képzőművészetre specializált vidéki múzeum jött létre.

A Kiállítási Intézmények (közismert nevén a Műcsarnok), tudatos művészetpolitikai intézkedések hatására évente, mintegy 10 százalékkal csökkent az általa rendezett kiállítások száma. Ez a csökkenés elsősorban a vidéken bemutatásra kerülő kiállítások rohamos visszaszorításának következménye: itt mintegy 13 százalékos az átlagos évi csökkenés. Nyilvánvaló a tendencia: a művelődési házak feladatává tenni a helyi vizuális, esztétikai nevelést. A tanácsi művelődési házak adatai (ezek aránya az összes művelődési házak viszonylatában fokozatosan növekvő 1968-ban már 81 százalékos) azt mutatják, hogy a művelődési házak képesek is betölteni ezt a funkciót. Hiszen az általuk rendezett képzőművészeti kiállítások száma is 2000 fölött van, mintegy háromnegyede az összes bemutatottnak.

Arányában, számában is jelentéktelen emellett a Képcsarnok Vállalat kiállításainak száma, amely az elmúlt években átlagában 100 körül mozog. A vállalat elsősorban kereskedelmi jelleggel rendezi kiállításait, bár — egy más összefüggésben kimutatom —

forgalmát egyáltalán nem, vagy legalábbis csak az utóbbi négy évben befolyásolják kiállításai. Valószínű azonban, hogy ebben az időszakban sem, hiszen több, mint 10 év esetében a két tényező (a kiállítások és a forgalom) egymástól független alakulása arra enged következtetni, hogy az utóbbi 4 évben külső okok hatására növekedtek hasonló mértékben (jelentős forgalomnövelő hatása van például az 1967-ben indult kiállításoktól független plakettforgalom egyenesletes gyors ütemű (átlagosan évi 54 százalékos fejlődésének). A képcsarnoki kiállításoknak minőségileg rendkívül értékes anyagot kellene ahhoz felváltatnia, hogy közművelődési szempontból valóban jelentős legyen a vállalat tevékenysége. De éppen a bemutatott anyag kereskedelmi jellegéből következően ma nem ez a jellemző a képcsarnoki tárlatokra.

A Kiállítási Intézmények és a művelődési házak kiállításainak átlaglátogatottsága nem növekedett: minden kiállítást átlagban 1000—1200-an néznek meg, s ez a szám az elmúlt 15 évben nem változott. A kiállítások számának növekedésére vezethető tehát egyértelműen vissza, hogy az utóbbi években két és fél millió körül mozog a képzőművészeti kiállításokat megtekintők száma, szemben például az 1960-as 7—800 ezres látogatottsággal. Ez önmagában igen örvendetes, s amiért érdemes elgondolkozni az átlaglátogatottság állandóságán, az, hogy közismert, miszerint voltak hazánkban olyan kiállítások (pl. Vasarely, Chagall), amelyet közel 100 ezren néztek meg.

Hány gyéren látogatott kiállítás húzódik tehát az átlagos 1000—1200-as látogatottság mögött? Nagyon sok. Hozzászámítva, hogy az ellenőrzés híján sok esetben csak becsült látogatottság nyilvánvalóan fölfelé kerekített — azt hiszem, a helyzet több, mint elgondolkodtató. S minden látszat, dinamikus növekedés stb. ellenére a fő figyelmet a művelődési házak rendezvényeinek színvonalára, megfelelő irányítása stb. igényli. Hogyan szereshető elismerés, megbecsülés a közönség és a szakma részéről egyaránt ezeknek a kiállításoknak, mily módon érhető el, hogy a szakma is rangos lehetőséget lásson az itt rendezett tárlatokban?

Megoldásként adódik a szakma, a közönség jobb tájékoztatása a kiállításokról. A figyelemfelkeltéshez azonban elengedhetetlenül szükségesnek látom a több mint egy évtized óta tervezett hetilapnak a beindítását, amely elsősorban képzőművészeti kérdésekkel foglalkozna. Csak abban nyílna lehetőség országos propagandát teremteni ennek a hatalmas mennyiségű kiállításnak s a lap egyben kontrollszerepet is betöltené (ki, mit, miért mutat be stb.) Ez a lap több problémát is megoldana, ám önmaga is új problémát jelent: hiszen finanszírozni kell. Mégpedig a jelenlegi önfenn tartó rendszerből következően: a szakmának kell az anyagi fedezetet biztosítani. A képzőművészeti közélet kérdése: érdemes-e, lehet-e?

Chikán Bálint

Kiállítás nyílt az egyetemi klubban. Semmi különösebb nem hívja fel rá a figyelmet; nem volt sem megnyitó, sem köszöntő, sem fogadás. Néhány kis plakát hirdeti csupán, hogy Eszes István és Petrich Akos fotókiállítására megnyílt.

Kiállítás? A szó hallatán az ember fényeket, teremőröket idéz maga elé. A klubban sötét kartonlapokon képeket ragasztottak ki egymás mellé: 30x40-es képeket, minden különösebb bevezető kommentár, cím nélkül. Csak a készítőik neve szerepel egy-egy kis cédulán — Fotó Eszes, Fotó Petrich.

A Közgazdász olvasói számára mindkét név jól ismert. Évek óta ők gondoskodnak az újság képanyagáról. És ők jelentik a „fotózást” az egyetemen. Kétszemélyes fotóklub. Nevük azonban már nemcsak szűk körben ismert. Eszes — régóta más lapoknak is külső munkatársa. Néha külföldre is küld egy-egy képsorozatot. Petrich is rendszeresen részt vesz pályázatokon.

— **Hogyan került fényképezőgép a kezetekbe?**

Eszes: A középiskolában politechnikai oktatás keretében ismerkedtem meg a fotózással. Harmadikba jártam, amikor jellegesen anyagot küldtünk be a pécsi országos középiskolai fotókiállításra. Mi nyertük el a legeredményesebb iskola címet. Ettől kezdve rendszeresen fotóztam. Az egyetemen első évtől kezdve a Közgazdászklub vagyok. Közben elvégeztem a MUOSZ fotóakadémiáját. Eredeti tervem szerint a Színművészeti Főiskolára akartam jelentkezni, operatőri szakra, de 1970-ben nem indult ilyen szak. 1973-ban pedig — amikor jelentkezhettem volna — népköztársasági ösztöndíjas lettem.

Petrich: Én csak az egyetem első évtől kezdve vettem komolyan kezembe a gépet. Korábban csak a külföldi utazá-

Kiállítás a klubban

HÁNY SZEME VAN EGY FOTÓSNAK?

sokról készítettem emlékképeket a „családi albumba”. A második félévben hallottam egy csoporttársamtól, hogy a Közgazdász szívesen fogad új embereket is. Akkoriban már volt két jó fotósa a lapnak — Bajusz Karcsi és Eszes —, de a szerkesztőség foglalkoztatott. Eleinte kevés képet közöltek ugyan, de nem csalódtam. Másodévtől már számítottak rám. A Kinizsi utcai kolozsban van egy fotólabor, ott dolgozom.

— **Van-e határozott érdeklődési területek? Mi a tervetek a későbbiekben a fotózás-sal?**

Eszes: Idén végzek. A munkám mellett — számítástechnikai terület — szabadúszóként szeretnék dolgozni. Szerződést kötni lapokkal, utazási irodákkal képsorozatok, prospektusok készítésére. Pályázatokra is szeretnék nevezni. Szeretem, ha én megválogathatom a témámat, mi tetszik, mi nem. Fő témám az ember. Szeretem az extrém látószögeket, azokat a beállításokat, amelyek eltérnek a normál látástól.

Petrich: Még intenzívebben akarok foglalkozni a fotózással. Szeretném elérni, vagy legalábbis megközelíteni a „nagyok” színvonalát, Korniss Péterét, Fénért Tamását, Hemző Károlyt. A riportfotózást, a portrékésztést szeretem igazán. Nem a technika nyújtotta lehetőségeket akarom kihasználni, nem a bravúrok izgatnak. Trükkök helyett a tárgyi valóságot, a pillanatot akarom visszaadni. Úgy, ahogy én látom. Szívesen fotózom a természetet, a sporteseményeket is.

„Egyetemi” klubélet — Kalocsán

(Riport a kalocsai előfelvételsek életéről)

Cigarettafüst, hangos zene, négy személyes kis asztalok, körötte (zömmel tréningruhás, fűsi hajú) srácok, sakkpartik, sorozatban írt levelek; lelkes vitacsaták; olvasó magányosok; a sarokban „bárpult”, teletöltött hamutartók, és rozoga (de meleg), olajkályha...

A zászlóalj KISZ-klubban vagyunk.

Időpont: vasárnap délután — és tele a klub.

De ez persze nem a vasárnapnak köszönhető. Ha csak nincsen gyakorlatom az „állomány” (vagy éppen a szolgálatok többségét a zászlóalj adja), akkor a klub mindig tele van.

Vajon mi a varázsa, mi az a vonzerő, amely ennyire közkedvelté teszi a fiúk körében ezt a nem túl nagy helyiséget? ...

Jóformán minden asztalnál többen is vannak, csak a kályha mellett ül egyedül egy srác — mellé telepsezem. „Vársz valakit... vagy szabad a hely?” — kérdezem, s ő némán biccent, hogy maradjatok. Maradok. Jó meleg van a kályha mellett, s egy kicsit elmerülök a zenében (a Temptations együttes „Föld törvénye” című száma megy éppen). Nagyszerűen szól és jó hangosan is, de ez senkit nem zavar.

— **Ismered a többieket, akik itt vannak?**

— Igen, a többséget. Általában ugyanazok szoktunk lejárni, bár ez elég sok ember.

— **Te hogy kerültél ide? Mikor jöttél ide le először és miért?**

— Lényegében az indulás óta lejáró. Annak idején még szeptemberben kerestek embereket a leendő klubvezetőségre és én jelentkeztem... Klubvezetőségi tag lettem, és ... ezzel lényegében mindennapos klubtag is.

Kiseb csoport jön be — tréningruhában vannak ők is. Új lemezeket hoztak — este jazz lesz a program.

— **Tulajdonképpen mit nyújt ez a klub a srácoknak?**

— Hát... sok mindent. Apróságokat és mégis fontos dolgokat. Elsősorban egy darabka otthoni életet. Mondom — az egész napos kiképzés, a századkörletek után nagyon jó dolog lejárni ide. Persze, programok, műsorok is vannak.

— **Te mit szeretsz itt a legjobban?**

Névet.

— Nehéz erre felelni... Olyan nevetségesen kis dolgok, mint hogy itt lehet cigarettázni, asztal mellett ülve lehet írni, illandóan jó zene szól, jókat lehet beszélgetni, nagyon érdekes beszélgetéseket lehet hallgatni... még ehhez hasonló, lényegében apróságok... de szóval feledtetni velünk ezt az egészet, a katonaságot magát, meg a bezártaságot, meg mindent... Szóval ezek nagyon jó dolgok.

— **Minden szabad idődet itt töltöd?**

— Igen, szinte mindennap itt vagyok, de persze csak 5 után... amikor már vége a kiképzésnek. Ami szabad idő napközben adódik, akkor természetesen nem jöhetek le.

— **Mit csinálsz itt a legszívesebben?**

— Hát... levelet írok, beszélgetek... meg szoktam novellákat is írni... azt is itt csinálom.

— **Fenn a századnál ilyesmire egyáltalán nincs lehetőség?**

— Lehetőség még csak volna. Volt úgy, hogy fenn írtam levelet az ágyon, vagy stokin ülve, de szóval, az

— **Hogyan lesz valaki fotós?**

Petrich: A mi esetünkben szó szerint is értendő; a téma az utcán hever. Csak szem kell hozzá, hogy észrevegye az ember. Ezért csak egyedül érdemes fotózni. Nem szeretem a fotósétákat, ahol összejön néhány ember, s egy vezető mutogat nekik; ezt vagy azt kapják le. Vagy — ami még rosszabb — fizetnek a gyerekeknek, hogy ilyen vagy olyan pózba álljanak. Az ilyesmit éppen úgy nem szeretem, mint azt, ha valaki „bűvészkedik” a laborban, vagy a kész képek alá elvont dolgokat, érdekes, meghökkenítő címeket ír. Az ilyesmi csalás, sznoboknak való munka. Ezért nem tetszett Juan Gyenes: Im memoriam Beethoven című kiállítása.

Van a kiállításon egy Eszes-kép, ami nagyon megmaradt belőlem. Vízmosata part, kiszáradt, égből meredő fákkal, rideg, szürke, kavicsos földdel. Szorongó, nyugtalan érzést váltott ki bennem. Ha a valóságban, „élőben” látok ilyen tájat, nem okoz ilyen érzéseket.

— **Miért?**

Eszes: A kép mindig tárgy-szerűen adja vissza, amit látok. De megfelelő képvivásgal, objektívvá lehetőséget van arra, hogy a képpel egy hangulatot, egy szituációt közvetítsék. Vagyis a pillanatban rögzítsek egy üzenetet, egy maradandó érzést. Az én mondanivalómat. Az írónak mindehhez rendelkezésre áll a nyelv, a szó, a stílus, mi a magunk eszközeivel próbáljuk maradóan tükrözni a valóságot. Ezért lehet létjogosult-

sága a fotóművészetnek. Amikor a kép készült, hideg, borús, barátságatlan idő volt. Rossz, kellemetlen benyomást hagyott az emberben. Ezt akartam visszaadni. A Dunakanyarban csináltam egy sorozatot és a kidolgozásnál derült ki, hogy ez a kép közelíti legjobban az elképzeléseimet.

— **Sokan kifogásoltuk, miért nincs aláírás a képek alatt.**

Petrich: Az aláírás sokszor csak mankó. Befolyásolja, irányítja a néző figyelmét. Mi ezt nem akartuk. A mondanivalót a képeknek kell közvetíteniük, és hogy a címek, egy érzésnek vagy gondolatnak a nézőben kell megfogalmazódnia. Ha ezt sikerül elérni, ez a mi legnagyobb örömünk. Ha nem — keresnünk kell a tökéletesítés lehetőségeit.

— **Kevés hallunk az egyetemi fotóéletéről. Miért?**

Eszes: Mert nincs. Nálunk alig két-három ember dolgozik. Hiányzik a szakmabeli társaság. Pedig idén januárban is jött meghívó az országos egyetemi és főiskolai fotókiállításra. Sajnos, az egyetem illetékeseinél elakadt. Így mi csak a kiállítás megtekintésekor tudtuk meg, hogy volt ilyen lehetőség. A látottak alapján pedig a „közgázsnak” is lett volna keresnivalója. Ez a szakma fellendülően van. Kezdi elismerni. Kiállítás kiállítás követ. Capa, Hemző, Gyenes, Fénért stb. Jó volna, ha az egyetemen is több figyelmet szentelnének neki.

— **Terveitek?**

Petrich: A kiállítás a KEN-ig marad nyitva. Utána a Műszaki Egyetemre kerül — némileg kibővíve. Nyáron pedig a Balaton mellett lesz egy kiállításunk, aktuális — balatoni, nyári témakörben.

Szathmáry Erzsébet

egészen más. Más az a hangzavar, az a beszélgetés, mint ami itt folyik... és főleg a legfontosabb: a mindent betöltő zene...

Igen... a zene az most is, míg beszélgetünk, alaposan kitétt magáért. A klub végében a két átteljes sarokban egy-egy 12 wattos hangfal harsogja a legújabb disco-műsort, mindenféle izgalmas civil emlékeket, elmult és elkövetkezendő nyár élményeit, terveit ébresztve az asztal mellett ülő fiúkban — de legalábbis egy általános „közös frekvenciájú” hangulatot biztosítva a klubban levők között...

— **A megkötéseket... a cselekvési... egyáltalán: mozgási szabadság hiányát igazság szerint még mindig nem tudtam megszokni. Aztán még mindig bánt az a hangnem, ami itt van. Az állandó kiabálás. Mert most is kiabálnak, a sorakozó elrendelésétől a tűzparancsig... csak már gyakran magunk sem vesszük észre... annyit hallottuk már. De azért kellemetlen.**

— **És hogyan viseled el az otthoniak — személyek és tárgyak hiányát?**

— Nekem nem annyira egyes személyek hiányoznak, mint inkább az egész... maga a civil élet... Úgy összességében, ahogy van. Az viszont eléggé. De most már úgysem tart soká.

— **Az itteniekkel, társaidal hogy jössz ki? Jól megvagytok?**

— Ez igazság szerint egy nagyon érdekes probléma. 11 hónapig együtt lenni, bezárva és egymásra utalva... sok mindent megtanult az ember, az együttélés szabályaiból. De kiugró problémák eddig nem voltak és most már aligha lesznek.

— **És gondoltatok arra, hogy ez az egész lényegében csak egy bevezetés? És hogy még évekig együtt lesztek? Milyen kihatással lesz majd az egyetemi évekre az itteni életetekre?**

— Szerintem nagyon jó hatással. Itt egy kicsit „megszorított”, nehéz helyzetben élünk valamennyien... És a nehéz helyzetben született kapcsolatok, barátságok igen erősek és időtállóak... És ilyen nem kevés van.

— **És az itteni konfliktusok? ... Elfelejtitek őket?**

— Ezek a konfliktusok elsősorban magából a katonaságból fakadnak. És ha a katonaság elmúlik, akkor valószínűleg ezeken is túltesszük magunkat.

Elhallgatott és én nem kérdeztem. Elnéztem a levelekbe, könyvekbe mélyedő vagy éppen egymással végtelenségig vitatkozó fiúkat, hallgattam (újra és újra) a jó zenét és beláttam, hogy lényegében jól ráértett magának a klubnak a varázsa. Egy darabka otthoni élet... Azt hiszem, az itteni fiúk közül most nagyon kevesen gondolnak arra, hogy ők tulajdonképpen katonák, és még jó ideig azok is lesznek.

— **Mondd... amikor bevonultál és átéled újoncságod első napjait, gondoltál arra, hogy lesz ilyen „zug” is ebben a laktanyában... és lesznek ilyen órák is, mint amikor itt eltöltöttök?**

— Hát... legalábbis reméltem... Ezért is vállaltam munkát a klubvezetésben. Hogy tényleg ilyen legyen. És nem is csalódtam. De azt hiszem, senki sem.

— **Hány napod van még hátra?**

— 133.

— **Hát... sok szerencsét...**

Fóris György

Fiatal oktatók tudományos ülészaka

Az Oktatói KISZ-alszervezet 1976. május 3-4-én rendezte meg a KISZ IX. kongresszusa tiszteletére a „Fiatal Oktatók I. Tudományos Ülészakát”.

A szekciók beosztása a következő:

MAKROÖKONÓMIAI ELMÉLETI ÉS MÓDSZERTANI KÉRDÉSEK

Helye: a 246-os terem
Május 3-án du. 14 óráig
Ékes Ildikó (Közp. Könyvtár): A fogyasztás jellemzői a szocializmusban és a kapitalizmusban.

Korompai Attila (Népgazd. Terv Tanszék): A térbeliség szempontjai a jövő kutatásában.

Kulcsár Dezső (Gazd. földrajz Tanszék): A környezetvédelem közgazdasági kérdéseinek néhány makro- és mikro szintű vetülete.

Láng János (Pol. gazd. Tanszék): A társadalmi szintű hatékonyság differenciáltság értelmezése. Néhány gondolat a szocialista életmódról, fogyasztási modellről.

Nováky Erzsébet (Népgazd. Terv Tanszék): Tervezés és jövő kutatás.

Május 4-én de. 9 óráig
Bugnits Richárd (Népgazd. Terv Tanszék): A magyar és holland tervezés pontosságának összehasonlítása.

Matits Ágnes (Matematika Tanszék): A tervezés színvonalának mérése.

Mikó Gyula (Matematika Tanszék): Az ágazati tevékenység népgazdasági szintű hatékonyságának néhány számítási módszere.

Móczár József (Népgazd. Terv Tanszék): A gazdasági növekedés hosszútávú tervezése.

Szarvas Beatrix (Statistika Tanszék): A gazdasági jelenségek időszériái alapján történő előrejelzések néhány módszertani problémája, különös tekintettel a trend- és szezonális komponensekre.

Május 4-én du. 14 óráig:

Bánfi Tamás (Pénzügy Tanszék): Vita az önálló értékelés nem bíró pénz értékéről funkciójáról.

Sulyok Pap Márta (Pénzügy Tanszék): A tőkés fizetési mérleg egy matematikai modellje.

Gábor Gizella (Munkatud. Tanszék): A cigánynépesség mint munkaerőforrás.

Koncz Katalin (Munkatud. Tanszék): A nők foglalkoztatásának nemzetközi tendenciái.

NEMZETKÖZI IDEOLÓGIAI ÉS GAZDASÁGPOLITIKAI KÉRDÉSEK

Helye: a 248-as terem
Május 4-én de. 9 óráig:
Berencs Judit (Közp. Könyvtár): Az NSZK külpolitikája a szocialista országokkal szemben, különös tekintettel a szociáldemokrata párt külpolitikájára.

Hardi Péter (Filozófia Tanszék): Pluralizmus és szocializmus.
Liener Péter (Tud. szoc. Tanszék): A Szovjetunió békepolitikájának néhány kérdése az SZKP kongresszusainak tükrében.

Szlávikné Hajba Éva (Tud. szoc. Tanszék): A szocialista országok politikai együttműködése.
Május 4-én du. 14 óráig:
Blahó András (Vil. gazd. Tanszék): Transznacionális monopóliumok sajátos vonásai az 1970-es években.

Gál Péter (Vil. gazd. Tanszék): A technika transzfer jelentősége és hatása az NSZK gazdaságára.

Rostoványi Zsolt (Vil. gazd. Tanszék): Az erőviszonyok alakulása a Közös Piacon belül az 1970-es években; az integráció továbbfejlesztésének lehetőségei.

Szombathelyi Ferenc (Vil. gazd. Tanszék): A magyar-angol gazdasági együttműködés a Kelet-Nyugati kapcsolatok rendszerében.

KONTRASZTIVITÁS ÉS FORDÍTÁS A NYELVOKTATÁSBAN

Helye: Makarénko u. 18-22. I. em. 15. Audiovizuális előadó

Május 3-án 14 óráig:
Biszkó Judit (Nyelvi Int.): A spanyol nyelv időspektrusának néhány kérdése.

Horváth Iván (Nyelvi Int.): Országismereti vizsgálódások a melléknévek köréből.

Márton Erzsébet (Nyelvi Int.): Megengedő mondatok a mai magyar nyelvben.

Molnár Judit (Nyelvi Int.): Néhány probléma a németről magyarra, illetve a magyarról németre történő szakszövegfordításban.

Vallóné Csémi Mária (Nyelvi Int.): A felsőfokú angol nyelvoktatás problémái. Különös tekintettel az MKKE és a közgazdaságtudományi főiskolák gyakorlatára.

VÁLLALATGAZDASÁGI KÉRDÉSEK

Helye: a 245-ös terem
Május 3-án 14 óráig:

Csáki Csaba (Agrárg. Tanszék): A mezőgazdasági vállalatok matematikai modellezésének néhány kérdése.

Sebestyén Mária (Agrárg. Tanszék): A mezőgazdasági termelés és a beruházások finanszírozásának bevezetése a lineáris dinamikusan modellbe.

Forgács Csaba (Agrárg. Tanszék): A vállalati távlati tervezési modellek tömegszerű alkalmazásának problémái.

Módos Gyula (Agrárg. Tanszék): A hálós modellek felhasználásának gyakorlati tapasztalatai a mezőgazdasági vállalatokban.

Horváth Lajos (Agrárg. Tanszék): A beruházáselőkészítés módszertani kérdései a mezőgazdasági vállalatokban.

Május 4-én de. 9 óráig:

Berács József (Piacutató Tanszék): A norma mint a készlet szabályozás meghatározó eleme.

Chikán Attila (Ipargazd. Tanszék): Tartalékok a vállalati rendszerben.

Kandikó József (Piacutató Tanszék): A vállalati kereskedelmi funkcióhoz kapcsolódó tervezési feladatok.

Mohai György (Gazd. pol. Kutató): A vállalati középtávú tervek hasznáról.

Nagy Márta (Ipargazd. Tanszék): A forgóeszközök önfinanszírozásának kérdéséhez.

Május 4-én du. 14 óráig:
Gáspárné Vér Katalin (Számítástechnika Tanszék): Egy durva programozási modell sorozatgyártó üzemekre.

Kazár Péter (Ipargazd. Tanszék): Vállalati növekedés az ipari szövetkezeteknél.

Kerekes Sándor-Kulifai József (Technológiai Tanszék): Fogyasztási cikkek minőségének becslése műszaki paraméterekkel.

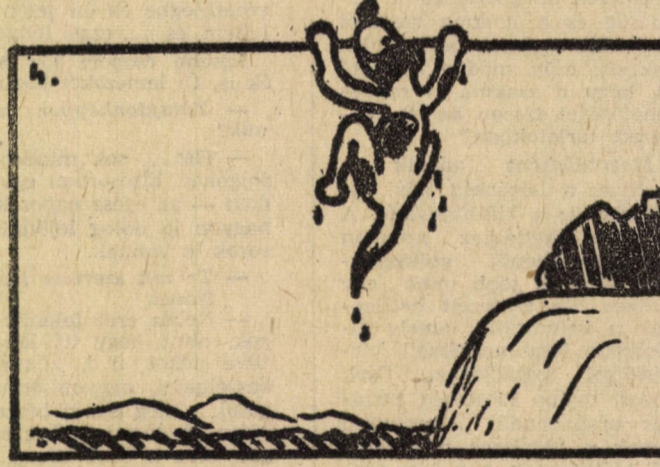
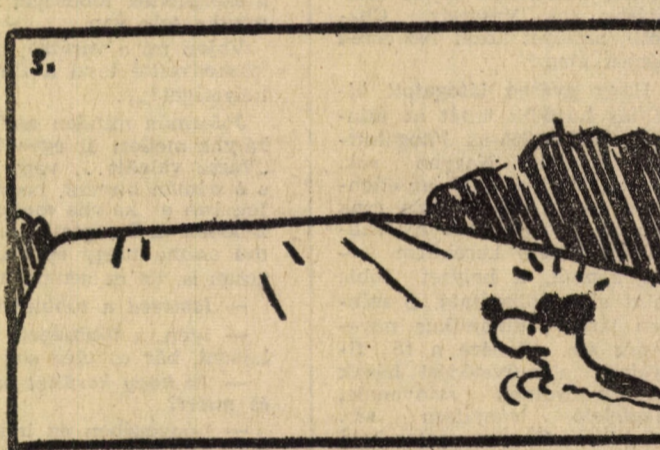
Kovács István Sándor (Üzemszerv. Tanszék): Az ipari szövetkezetek belső irányítási rendszerének néhány kérdése.

Kraft Walter (Számítástechnika Tanszék): Kiszámítógép és felhasználásai.

Az előadások tézisei a Központi Könyvtár Olvasótermében hozzáférhetők.
Szeretettel várunk minden érdeklődő oktatót és hallgatót!

Halász Géza rajzai

Jellemezzünk

A ker. kari pottábor versenyén díjazott jellemzések.

Anyja Determinált Piroška; apjára nézve több alternatíva is van, de biztos, hogy munkát-paraszt szülői fizikai gyermeke.

Nem szép, de buta. Mindezt kemény, szorgos munkával érte el, azóta tartja.

Mozgalmi múltja: már a bölcsődében megmutatkozott aktív szervezőkészsége, hamarosan a „Bömbölő és bepíslő” szakbizottság tagja és titkára lett. Nem csak nagy, hanem KISZ-dolgait is rendszeresen és kiemelkedően végezte, munkájának mindig kézzelfogható eredménye volt, vállalatát teljesítette. Kisdo-bos korára aktivitása mennyiségiből minőségibe csapott át, átment úttörőbe. Kissé túltel-helt: szenvedélyes gyűjtője a vasnak, papírnak, hulladéknak, ezüstkanalaknak. Volt nőtáfa, tölgyfa, bunkócseke. Szíve nagy csoportjának lánytagjai mind beleférnek. Ez azért valahogy kevés. Aktívan kiveszi részét a csoport arculatának formálásából, többeknek haját nyír, esetleg borotvál is.

Erdeklődő típus; 3 év után felszólalt egy KISZ-gyűlésen, s miután az érdeklődés középpontjába került, kijelentette: Szaktársak azt javasolom, hogy csakjuk be az ablakot, mert cüg van. Magáéva teszi az Edzett Ifjúságért Mozgalmat és a Nőmozgalmat. A 100 méteres véraláfutásban aranyeret nyert, ezenkívül dobogós lett a 100 méteres kalaplegetésben térdigérő szelben.

Jelleme kifinomult: többen látták, amint az üsteben átvett egy vak öregembert. Az illető később a pénztárcáját kereste.

Határtalan humanitására vall, hogy tavaly megismogott egy kivet kuttyát. Megemlékező még problémafelvető képessége, igaz fordított előjellel: öt veti fel a probléma. KISZ-be való belépése 360 fokos fordulatot jelentett életében. Egyéni vállalkása a hármas egység jegyében komplex: két kilogrammot fogyott egyénileg, egy kilogrammot közösséggel. Ezenkívül az egyetlen lány kosárlabda-csapatot akarta felkarolni, de kikosarazták.

Órája Pobjeda. Mindezek alapján javasoljuk hogy cseréljen helyet a búvással.

*

KISZ Aladár munkásszülők, paraszt gyermeke, aki tudatosan törekszik a szocialista közgazdasági ideál elérésére. Példás elkötelezettségét mutatja az a tény, hogy létrejötté óta tagja a KISZ-nek. Ideológiai fejlődését kitünően példázta, hogy élete sárgapá-jának kritikusan elágazásainál a marxizmus-leninizmus eszméi mindig váltókezelésként álltak mellette.

Politikai tájékozottsága átlagon felüli, hiszen a „Nép-szabadság”-ot olvassa. Aktív KISZ-munkáját az utóbbi időben két ízben is tagkönyvvél jutalmazták. Jó közösségi ember, közös üléseken mindig állást foglal.

A fizikai munkához való viszonya pozitív. Kunbaján látták egy répaszedő növel. Eredményei nem tükrözik képességeit. Jobbak. Már kiegészítő iskolás korában is közgazdaságnak készült. Most is, annak ellenére, hogy a nemzetközi kapcsolatok szakágazaton folytatja tanulmányait, közgazdaságnak készült.

Alakuló közgazdász öntudatát jól tükrözi, hogy ösztöndíját a kiemelt nagyberuházások gyorsítására ajánlotta fel. Segítő-, áldozat-, napra- és tettekre.

Emberi tulajdonságai — jó külkereskedőhöz méltón több nyelven beszélnek, magukért.

A fentiek alapján az alapszervezet KISZ Aladárt egyhangúlag javasolja.

Kunbaja, 1976. április 9.

A lap — az olvasók tükrében

Azt hiszem egy újság (különösen egy egyetemi lap) színvonalát csak másodlagosan jelentkezik az eladott példányszámában. Sokan csak megszokásból veszik, esetleg egy-egy cikket olvasnak el. Sokkal inkább mérvadó az, hogy ki mit olvas, és az olvasottakról mi a véleménye. Erről szerettem meg néhány diákokat a különböző évfolyamokról. Nagyjából mindenkinek ugyanazokat a kérdéseket tettem föl: hogyan értékeled az újságot? Mi tetszik és mi nem, mit so-kallsz, és mit hiányolsz a lap-ból? Milyen az érdeklődés környezetedben, van-e visszhangja egy-egy cikknek?

I. évfolyam: Rendszeresen olvasom, általában jónak tartom. Ez az újság olyan fórum, ahol mindenki elmondhatja a véleményét, kár, hogy az egy témáról szóló cikkek gyakran szétszórtan, nem egy oldalon jelennek meg. Ugyanakkor viszont túlzás, hogy pl. a küldöttgyűlés és a kongresszus idején minden harmadik cikk ezzel foglalkozott, ráadásul semmitmondóan, egymást ismételve. Sokkal többet érne egy-két tartalmas, magvas, na persze nem több oldalas írás, ezeket nehéz végigolvasni, s azt a hitet keltik, hogy nincs elég anyag. A klubok sírámai helyett pedig jobb lenne a műsorok rövid ismertetése, az érdekes rendezvényekre irányuló figyelem felkeltése.

II. évfolyam: Erdekel, más-különbem nem venném meg. Tetszenek az élménybeszámolók, filmkritikák, TDK-ismertetőik és jók a rajzok is. Viszont a humor nem mindig

elég színvonalas, néha sok az elméleti, politikai rész, legtöbbször pl. feleslegesen sok jelent meg a választásokról, egyhangúvá tette az újságot. Jók még a sportviték is. Szívesen olvasnék több portrét tanárokról, érdekes egyéniségekről. De úgy... úgy nagyjából mindent megtalálok benne, amit keresek. Jó, hogy már 8 oldal a terjedelelem, megéri a többletköltséget.

III. évfolyam: Alapjában jó az újság, sokrétű. Különösen a kulturális kritikák tetszenek, eredeti, valóban „kritika” a hangvételük. Amennyire tapasztaltam, főleg ezek váltanak ki érdeklődést, vitát. Viszont a mozgalmi bírálatok lanyhábbak, túlfésültek, ugyanúgy, mint a portrék. Nem elég jellemzők, „langyosak”, a hangvétel nem vált ki bennem érdeklődést. Sok „íromány” jelent meg a küldöttgyűlésről, de olyan szemtitmondóak..., a valóban fontos dolgokat éppen csak érintették, de ki is hagyták.

Időnként nagyon valós problémát vet fel egy-egy cikk, az egyetemi együttélésről (szarkák a zsibi klubban, magányosok, férjvadászok stb.). Jó lenne több ilyen. Nagyon jók, eredetiek a rajzok, grafikák. Néha egy-egy bájos hölgyet ábrázoló fotó helyett inkább azt szeretném látni...

IV. évfolyam: Nem, nem vagyok rendszeres olvasó. Ha a címlapon nagyon hasonlít az előzőhöz, nem veszem meg. Egészében véve laposnak tartom a lapot, és bár barátaim, ismerőseim között vannak állandó vásárlók, még egyik

sem mondta, te ezt a számot vedd meg, ez a cikk nagyon jó. Egyetemi lap, de az egyetemi élet egészét nem fogja át, néha egészen elsikkadnak az egészen jó programok. A filmkritikák feleslegesek, és a humor is — amíg ilyen lapos. Az egyetemi sportéletről több cikk kellene, általában az egyes számokban nem megfelelőek az arányok, talán nincs anyag? Na és a fotók?... a művészi fotók a könyvtárról és a lányokról. (?)

Hogy mi tetszene? Jó lenne egy vitaoldal olyan élő problémákkal, melyeket nem mondanak ki. Például az egyetemen terjedő viták, melyek külső problémákat próbálnak megoldani. Legyen egy láda a zsi-bongóban, ahova azok is bedobhatják az írásait, akik nem akarnak, netán nem mernek a szerkesztőségbe bemenni. Jó lenne rendszeresen megkérdezni az oktatókat, írni az egyetemi vezetők hozzáállásáról. Egy oldalon pár sorban lehetne közölni a fontos tájékoztatásokat, amelyek ma több oldalt foglalnak el.

A vélemények változatosak, itt-ott még szűk körben is elment mondanak egymásnak. Kiragadott arcképek, kiragadott mondatok, feltehetően csak részleteiben tükrözik az egész évfolyam, az egyetem érdeklődését. Ez a rögtönzött közvéleménykutatás előfutára egy átfogóbb jellegű felmérésnek, amelyre lapunk következő számában térünk vissza, s melynek segítségével érdekesebbé, izgalmasabbá, elfogadottabbá szeretnénk tenni a munkánkat.

Lambert Gábor

Újabb lehetőség

A természetjáró és a tájékozódási futó szakosztály után ismét egy új sportklub alakul az egyetemen. A lövészkлуб vezetője: Csurrár Mihály. Edzés kéthetenként, kedden 16-18 óráig, pénteken 15-18 óráig.

Jelentkezés Gyula bácsinál (szertáros). Találkozunk április 23-án, pénteken, 14 órakor a klubban. Lányok! A klub tagjai felmentést kapnak a honvédelmi oktatás keretében kötelező lövészet alól.

Konferencia

Társadalomtudományi konferencia zajlott le márciusban politikai gazdaságtan, a filozófia és a tudományos szocializmus tanszéken. A tudományos ülészakon a MESZI több professzora is részt vett.